

PHSR

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pavlovce nad Uhom

Aktualizácia PHSR

na obdobie r. 2016 až 2020 s výhľadom do r. 2025

Identifikačné údaje obce

Názov obce:	Pavlovce nad Uhom	Kód obce:	522872
Okres:	Michalovce	Počet obyvateľov:	4.467 (2016)
Kraj:	Košický	Rozloha katastra:	3.3 42 ha
Zmienka o vzniku obce:	1327	Dátum schválenia:	
Zástupca obce:	Anton Kocela	mobil:	0902 967080
		E-mail:	pavlovce@pavlovce.sk

Spracoval: Ing. Viliam Kuruc, PhD, Ing. Peter Kubičko, PhD
(jún, 2016)

PHSR

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pavlovce nad Uhom

Dokument programu rozvoja obce obsahuje popis a analýzu východiskových podmienok územia, špecifikuje víziu, ciele rozvoja a ich vzťahy, spôsob zabezpečenia ich realizácie formou projektov. V ďalšom cykle programovania sa vyžaduje podrobná analýza problémových oblastí cieľov pre spracovanie projektov a ich finančné a organizačné zabezpečenie.

Obsah

1. Úvod

- 1.1 Koncepcia programu
 - 1.1.1 Zdôvodnenie
 - 1.1.2 Cieľ programu
 - 1.1.3 Princípy programu
 - 1.1.4 Finančné zabezpečenie rozvoja
 - 1.1.5 Základné dokumenty rozvoja
 - 1.1.6 Podklady pre spracovanie programu
- 1.2 Štruktúra a obsah programu
 - 1.2.1 Požiadavky na obsah programu
 - 1.2.2 Štruktúra a obsah dokumentu PHSR obce
 - 1.2.3 Základné pojmy

2. Analytická časť

- 2.1 Analýza potenciálu
 - 2.1.1 Základné údaje územia
 - 2.1.2 Ľudské zdroje
 - 2.1.3 Sociálna infraštruktúra
 - 2.1.4 Ekonomika
 - 2.1.5 Technická infraštruktúra
 - 2.1.6 Životné prostredie
- 2.2 Analýza problémov
 - 2.2.1 Silné stránky (rezervy)
 - 2.2.2 Slabé stránky (bariéry)
 - 2.2.3 Príležitosti (možnosti)
 - 2.2.4 Riziká (ohrozenia)
 - 2.2.5 Súhrnná analýza SWOT

3. Strategická časť

- 3.1 Stratégia a ciele programu
 - 3.1.1 Vymedzenie smeru stratégie
 - 3.1.2 Vízia územia
 - 3.1.3 Cieľové skupiny stratégie
 - 3.1.4 Strategické ciele
 - 3.1.5 Relevantnosť strategických cieľov voči vyšším programom
 - 3.1.6 Štruktúra cieľov
- 3.2 Špecifické ciele programu
 - 3.2.1 Strategický cieľ č.1 - Zlepšenie infraštruktúry
 - 3.2.2 Strategický cieľ č.2 - Rozvoj podnikania a ľudských zdrojov
 - 3.2.3 Strategický cieľ č.3 - Riešenie životného prostredia

4. Programová časť

- 4.1 Zabezpečenie stratégie programu
- 4.2 Návrh projektov na realizáciu programu
 - 4.2.1 Návrh hlavných rozvojových aktivít
 - 4.2.2 Projekty rozvoja
 - 4.2.3 Zoznam projektov rozvoja

5. Realizačná časť

- 5.1 Problémy, ciele a projekty pre najbližšie obdobie
- 5.2 Plán realizácie programu
 - 5.2.1 Finančný plán
 - 5.2.2 Štrukturálne a ďalšie podporné fondy EU
- 5.3 Etapy a postup realizácie programu
 - 5.3.1 Hlavné etapy programu
 - 5.3.2 Nositelia programu a projektov rozvoja
 - 5.3.3 Odhadovaný časový rámec (harmonogram) realizácie programu
- 5.4 Organizácia a manažment
 - 5.4.1 Organizácia programu
 - 5.4.2 Manažment programu

Prílohy

- 1. Dotazník starostu (problémy)
- 2. Dotazník poslancov (odsúhlasenie cieľov a priorít)
- 3. Zoznam skratiek
- 4. Zoznam zdrojov informácií

1. Úvod

1.1 Koncepcia programu

Program rozvoja spracovaný na základe objednávky zastupiteľstva obce vychádza z nových pohľadov na vzťah územného plánovania a regionálnej politiky, ktoré sa v súčasnosti na konceptuálnej úrovni stále viac zblížujú a v častiach aj prelínajú. Ich spoločný kontext je obsiahnutý v pojme "*Politika priestorového plánovania*", ktorá predstavuje zasahovanie zmien v územnej štruktúre podľa stanovených cieľov.

Proces, ktorý zastrešuje všetky činnosti týkajúce sa priestoru, územia a rozvoja činnosti obce alebo regiónu je zložený:

- z územného plánovania (územie),
- regionálnej politiky (hospodárska politika),
- a sektorovej (funkčná) politiky.

Súčasný stav tohto procesu na úrovni obce je dokumentovaný v tomto materiáli vo forme formulovania stratégie rozvoja na stanovené obdobie a spôsobu jej zabezpečenia.

1.1.1 Zdôvodnenie

Pre spracovanie programu rozvoja sú tieto dôvody:

- a) Program rozvoja je potrebné spracovať na základe zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja, ktorý stanovuje "vypracovávať, schvaľovať, riadiť a pravidelne vyhodnocovať plnenie programu rozvoja obce".
- b) Súčasný Program rozvoja spracovaný na obdobie 2012 až 2017 je potrebné aktualizovať v zmysle tohto zákona a jeho novely 309/2014 z 31.7.2014 a zmeny programov vyššej úrovne, ako aj na základe nových podmienok obce.
- c) Je nevyhnutným formálnym dokumentom ako podklad pre žiadosti o podporu na rozvoj zo štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov na základe projektov.
- d) Po verejnom odsúhlasení (občanmi, zastupiteľstvom) je hlavným strategickým plánovacím dokumentom na obdobie 5 až 10 rokov, ktorý integruje záujmy, zámery a zdroje všetkých, ktorí na danom území žijú alebo vyvíjajú akúkoľvek činnosť.

1.1.2 Cieľ programu

Dokument formuluje stratégiu rozvoja obce na obdobie 5 až 10 rokov.

- Hlavnou úlohou programu je vytvorenie takej rozvojovej stratégie na lokálnej úrovni, ktorá na základe princípu partnerstva v rámci cyklického a iteračného charakteru plánovacích a programovacích činností vedie k inicializácii predovšetkým vlastných zdrojov na základe spolupráce a integrovania záujmov k prospechu a dynamickému rozvoju celého územia.
- Stratégia programu rozvoja je vyjadrená strategickými cieľmi, ktoré sú rozpracované do špecifických cieľov tak, aby sa program stal hlavným nástrojom pre činnosti usmerňovania a koordinácie opatrení a úloh na zabezpečenie týchto cieľov.

- Zabezpečenie cieľov (jeho opatrení a úloh) je vykonávané na základe spracovania projektov. Projekt čiastočne alebo úplne realizuje príslušný cieľ. Je chápaný ako proces (súbor činností) od prípravy, spracovania projektovej dokumentácie až po realizáciu, monitorovanie, uzatvorenie projektu a vyhodnotenie naplnenia cieľa (nie je to len projektová dokumentácia).
- V súlade s požiadavkami EU (prístupu "zdola-hore" a princípu partnerstva) je vhodné, aby sa obce združovali do mikroregiónu a koncentrovali zdroje (princíp koncentrácie). Program je potom podkladom a slúži tiež ako nástroj na tvorbu a koordináciu stratégie na vyšších programovacích úrovniach.

1.1.3 Princípy programu

PHSR obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný s väzbou na územnoplánovaciu dokumentáciu obce.

Program rozvoja obce má byť dokumentom rozvoja založenom na prístupe "zdola-hore", princípe partnerstva a v súlade s citovaným zákonom podľa ktorého obec:

- spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu,
- poskytuje súčinnosť pri príprave a realizácii programu VÚC v území regiónu,
- poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov,
- spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov viac obcí,
- zriaďuje s inými obcami združenie obcí k ekonóm.-sociál. rozvoju obce a VÚC,
- spracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja.

Jednou z hlavných požiadaviek na program obce je, aby bol relevantný voči stratégii rozvoja celého regiónu formulovanej vo vyšších programových dokumentoch. V tomto prípade predložený dokument je spracovaný predovšetkým v súlade so zameraním na:

- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
- Súvisiace operačné programy
- PHSR Prešovského samosprávneho kraja

1.1.4 Finančné zabezpečenie rozvoja

na podporu regionálneho rozvoja možno použiť prostriedky:

- verejných zdrojov: z rozpočtu štátu, VÚC, obcí a štátnych fondov
- súkromných zdrojov fyzických a právnických osôb
- úvery a príspevky medzinárodných organizácií

doplňkovým zdrojom sú:

- prostriedky z fondov EU
(predovšetkým: štrukturálny fond na rozvoj regiónov, kohézny fond na oblasť životného prostredia a európsky fond rozvoja s medzinárodným partnerstvom)

prijemcovia môžu byť:

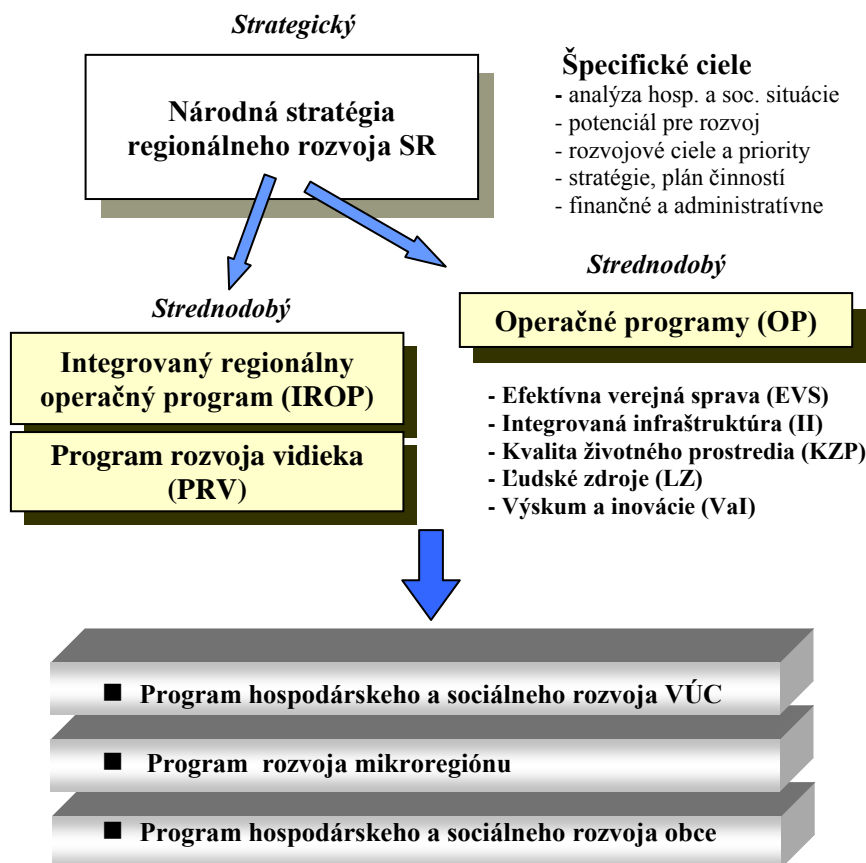
- podnikateľské subjekty, obce a nimi založené právnické osoby, združenia obcí,
- neziskové, právnické osoby, ktoré predložia projekt v súlade s programami rozvoja

Financovanie z verejných zdrojov a fondov EU je stanovené legislatívnym rámcom a príslušnými smernicami a predpismi.

1.1.5 Základné dokumenty rozvoja

Program obce vo svojich špecifických cieľoch sleduje ciele rozvoja, ktoré sú formulované vo vyšších plánovacích dokumentoch, ktorými sú:

- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC
- Program rozvoja vidieka (PRV) a Integrovaný regionálny operačný program (IROP)
- Ostatné operačné programy (OP) na podporu rozvoja regiónov

PHSR viaže aj na ďalšie strategické a plánovacie dokumenty SR a regiónu. Tento program spracovaný na úrovni NUTS V môže byť podkladom pre úroveň mikroregiónu.

1.1.6 Podklady pre spracovanie programu

Pre spracovanie programu boli použité tieto hlavné dokumenty a informácie:

- špeciálne dotazníky (dotazník rozvoja, potenciálne možnosti, dotazník analýzy, dotazník hodnotenia)
- dotazníky aktualizácie (zmena charakteristík obce, hlavné problémy, nové ciele a priority, hlavné projekty)
- podklady územného plánu, štatistické a iné verejné údaje a miestneho úradu
- konzultácie a prejednávanie problémov s predstaviteľmi samosprávy obce

1.2 Štruktúra a obsah programu

1.2.1 Požiadavky na obsah programu

Obsah programu vychádza zo zákonom stanovených požiadaviek na tento typ dokumentu. Základnou požadovanou štruktúrou sú tieto dve časti:

- Analyticko-strategická časť
- Programová časť

Analyticko-strategická časť má mať tento obsah:

- a) súhrnná geografická, kultúrno-historická a sociálno-ekonomická charakteristika obce a charakteristika stavu vybavenosti a obsluhy územia obce
- b) hodnotenie a analýza hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce
- c) analýza väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce
- d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce
- e) stratégia rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce
- f) analýza finančných potrieb a možností financovania PHSR obce

Programová časť má obsahovať:

- a) zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie PHSR obce
- b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR obce
- c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie PHSR obce
- d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR s merateľnými ukazovateľmi
- e) časový harmonogram realizácie PHSR obce

1.2.2 Štruktúra a obsah dokumentu PHSR obce

Tento dokument je zložený v podstate z týchto hlavných blokov:

- analytická časť
- strategická časť
- programová časť
- realizačná časť

a) analytická časť

Analytický blok zahŕňa popis potenciálu v relevantných oblastiach ktoré sú špecifické pre obec. Na základe popisu potenciálu je vykonaná podrobná analýza a jej zhrnutie. Je základom pre formulovanie reálnych cieľov.

Zahŕňa popis všeobecných charakteristík obce z hľadiska jej postavenia v území regiónu, prírodných podmienok, štruktúry obyvateľstva a osídlenia, ekonomiky, technickej a sociálnej infraštruktúry a ďalších údajov s dôrazom na špecifiká obce.

Charakteristiky boli spracované na základe špeciálnych dotazníkov rozvoja, plánovacích podkladov územnej politiky a údajov miestneho úradu.

Popis situácie potenciálu rozvoja je podrobený analýze tak, aby bolo možné získať prehľad o možnostiach smerov rozvoja. Vlastná analýza umožnila po zhodnotení vymedziť rámec možnosti a obmedzení pre ciele programu.

b) strategická časť

Druhý blok je najdôležitejší. Je zostavený s ohľadom na formulovanie stratégie. Tá určuje smerovanie a zámery pre riešenie problémov rozvoja na stanovené obdobie.

Stratégia rozvoja je vyjadrená strategickými cieľmi s podrobnejšími špecifickými cieľmi, výberom priorít rozvoja a špecifikáciou opatrení alebo až úloh na ich zabezpečenie. Je spracovaná na základe analytickej časti a záverov SWOT.

Štruktúra cieľov je zostavená z pohľadu špecifik vybraných problémových oblastí obce tak, aby ich bolo možné podporiť porovnávaním relevantnosti k vyšším programovým dokumentom (v súlade s politikou rozvoja SR a plánovacích dokumentoch VÚC).

c) programová časť

Tento blok obsahuje v podstate akčný plán programu. Zabezpečenie jednotlivých cieľov formou projektov. Dôležité sú hlavne projekty, ktoré chce obec realizovať v najbližšom období (do piatich rokov)

Vyhľadávanie a príprava vhodných projektov, ktoré vychádzajú z cieľov a riešia problémy obce s ohľadom na možnosti zabezpečenie finančných zdrojov, ako využiť súčasný majetok, na zosúladenie záujmov a vytváranie partnerských vzťahov sú zavŕšením programovej časti.

V tejto časti boli dominujúce predovšetkým konzultácie, informácie a výsledky prejednávania cieľov na úrovni predstaviteľov samosprávy a obyvateľov obce.

d) realizačná časť

Posledný blok obsahuje manažment programu resp. riadenie naplňovania cieľov formou realizácie jednotlivých projektov. Preto nosnou časťou a zavŕšením stratégie je výber typových projektov pre hodnotenie reálnosti cieľov. Je stanovený plán programu a spôsob jeho zabezpečenia

Proces manažmentu (kontrola, monitoring, hodnotenie) je vykonávaný na základe plánu programu (finančný, časový plán, organizačné zabezpečenie), ktorý rešpektuje podmienky na realizáciu a hodnotenie úspešnosti stratégie formou realizácie jednotlivých projektov rozvoja.

Finančný, časový plán postupu a organizačné zabezpečenie je zostavené podľa konkrétnych podmienok obce pre realizáciu a predpokladaných možnostiach zdrojov. Proces plánovania má cyklický a iteračný charakter, nie je to jednorazový akt. V tomto procese je treba hľadať možnosti financovania aj z fondov EU.

Záver

Konečným aktom programu je jeho verejné prejednanie a odsúhlasenie samosprávnym orgánom. Dôležité je odsúhlasenie cieľov, priorít a projektov. Po odsúhlasení je PHSR zverejnený.

1.2.3 Základné pojmy

Trvalo udržateľný rozvoj

Je podmienkou rozvoja, ktorý obmedzuje výnosy požiadavkou trvalého zachovania rozsahu služieb a kvality zdrojov v danom území. Pre neobnoviteľné zdroje berie v úvahu neustálu potrebu nahradzovania zdrojov. Pre obnoviteľné zdroje je to miera využívania do limitu regeneračných schopností.

Strategický cieľ

Predstavuje víziu, pohľad do budúcnosti, ktorý chceme dosiahnuť v danom území v najbližších 5 až 10 rokoch. Predstava života obyvateľov obce/mikroregiónu a životných podmienok v časovom horizonte na koniec ktorého sme schopní reálne dospieť. Vízia je ekvivalentom pojmu strategický, globálny cieľ, hlavný strategický cieľ.

Priorita

Všeobecne predstavuje prednosť pred niečím, prednostný význam alebo právo, dôležitosť a prvenstvo v poradí. Pre tvorbu programov je pojem možné využiť pre stanovenie poradia (ohodnotenie) dôležitosti riešenia jednotlivých problémov zo zoznamu problémov. Poradie potom určuje, ktoré preferované problémy máme riešiť v projektoch.

Špecifický cieľ

Odvođený zo strategického cieľa s nadväznosťou na prioritu. Špecifický cieľ má byť merateľný. Má mieru, ktorej hodnoty vyjadrujeme pomocou merateľných jednotiek (počet osôb, bytov, obyvateľov, pracovné miesta, km, m², Sk a pod). Ciele, ktoré chceme dosiahnuť v danom čase a danom priestore obce alebo regiónu sú stanovené hodnotami týchto mier.

Opatrenie

Prostriedok, ktorým po určitú dobu zabezpečujeme príslušnú prioritu. Ako súbor podmienok pre riešenie projektov a finančných podpor k jednému cieľu. V programoch predstavuje konkretizáciu cieľov priority (napr. definíciu činností, ktoré program podporuje, kritéria pre výber projektov a ich sledovanie, kritéria pre žiadateľov podpory, pravidlá financovania).

Činnosť (aktivita)

V rámci programov a projektov je chápaný ako vecne, časovo, finančne, organizačne alebo inak vymedzený samostatný prvok, zahrňujúci skupinu krokov alebo podrobnejších úloh vykonávaných v procese programu/projektu so svojimi hmotnými alebo nehmotnými vstupmi a výstupmi (výsledkami).

2. Analytická časť

2.1 Analýza potenciálu

Popis potenciálu je vykonaný v prehľadnej štruktúre podľa problémových oblastí spracovaných na základe dotazníkov. Obsahuje popis charakteristík (postavenie a väzby územia v regióne, prírodné podmienky, štruktúru obyvateľstva a osídlenia, ekonomiku, technickú a sociálnu infraštruktúru a ďalšie) obce. Bol naplňovaný na základe podkladov a konzultácií s jednotlivými predstaviteľmi samosprávy obce.

Popis stavu jednotlivých charakteristík obce s dôrazom na jej špecifiká zhrňuje informácie, ktoré sú významné pri hľadaní využitia existujúceho potenciálu. Je to pre potreby analýzy problémov a ich príčin, definíciu cieľov, tak aj pre následne využitie pre projekty (prípravu, posudzovanie, hodnotenie) v širších súvislostiach rozvoja obce.

Popis potenciálu je zameraný na tieto hlavné oblasti:

- a) Základné údaje územia
- b) Ľudské zdroje
- c) Sociálna infraštruktúra
- d) Ekonomika
- e) Technická infraštruktúra
- f) Životné prostredie

Každá časť je doplnená tabuľkou so základnými charakteristikami oblasti.

2.1.1 Základné údaje územia

Obec (charakteristika)

Obec Pavlovce nad Uhom s celkovým počtom 4.467 (2016) obyvateľov leží vo východnej časti Východoslovenskej nížiny v záplavovej oblasti rieky Uh a Čierna Voda v nadmorskej výške 105-108 m, 23 km, juhovýchodne od okresného mesta Michalovce. Rozloha katastra je 3.342 ha. Obec je stredne veľká. Prvá zmienka vzniku obce je z roku 1327. Najväčšiu časť katastra tvorí orná pôda. Osídlenie je typické s hustou zástavbou rodinných domov v starej vidieckej časti s doplnkovou hospodárskou funkciou, pozdĺž komunikácie s centrom okolo kostola a obecného úradu. Ďalší rozvoj územia bude riešený v súlade s územným plánom (2012).

Väzby

Hlavným rozvojovým polom obce je okresné mesto Michalovce, ktoré určuje jeho hlavné väzby. Pomerne blízko (cca 10 km) je medzinárodná hranica s Ukrajinou a s Maďarskom (35 km). Ďalšiu väzbu tvorí bezprostredné susedstvo s niekoľkými obcami, ale hlavne s mestom Veľké Kapušany. Špecifickosť obce je, že z dopravného hľadiska obec leží mimo hlavné dopravné cestné a železničné siete. Tieto väzby územia v širších súvislostiach vytvárajú základné predpoklady a podmienky v ďalšom rozvoji obce.

Oblasti

Obec sa nachádza v urbanizačnom priestore regiónu Zemplín (medzi Michalovcami a Veľkými Kapušanmi) v turisticky zaujímavom prírodnom prostredí Východoslovenskej nížiny, pri rieke Uh. Charakter územia je väčšinou nížinný, priaznivý pre rozvoj poľnohospodárskej výroby. Súčasťou obce je miestna časť Ťahyňa, ktorá leží juhozápadne od zastavaného územia obce. Kataster malou časťou zasahuje do chráneného územia Ortov (4,45 ha), ktoré je pravdepodobne zvyškom starého koryta rieky Uh. Pre ďalšie rozvojové zámery obce je potrebné vychádzať z územného plánu.

Infraštruktúra

Obec je napojená na základné siete plynu, elektriny a telekomunikácie. V obci je vybudovaný vodovod, ktorý je súčasťou skupinového vodovodu Lekárovce. Využívajú sa aj vlastné studne. Chýba časť vodovodu a kanalizácia, hlavne v novej IBV. V rámci rozvoja je potrebné napojenie na čističku odpadových vôd. Vyšetrovanie je riešené hlavne plynom, zvyšok drevom. Územím prechádzajú nadradené koridory (400 kV, telekomunikačný kábel). V oblasti infraštruktúry ďalší rozvoj je smerovaný na vybudovanie chýbajúcich sietí a modernizáciu častí, ktoré sú v zlom stave.

Dokumentácia

Obec má aktualizovanú územno-plánovaciu dokumentáciu. Má k dispozícii základnú mapu katastra, údaje o nehnuteľnostiach a podnikateľských subjektoch. Obec realizovala niekoľko projektov rozvoja pomocou fondov EU. Ďalšie údaje, ktoré charakterizujú obec sú uvedené v dotazníkoch rozvoja a v ÚPD.

Charakteristika územia

Pôdny fond (ha/%)	Rozloha katastra: 3.342 ha		
	Poľnohospodárska pôda (ha): 2.060 ha		
	orná (ha): 1.404 ha	trvalé trávnaté porasty: 650 ha	Záhrady/sady: 6,5 ha
	lesy (ha): 462	zastavaná plocha: 31	vodná plocha: 21
	Ostatná plocha (ha): 33		

2.1.2 Ľudské zdroje

Obyvateľstvo

Počet trvalo žijúcich obyvateľov v obci je 4467 (2016), muži 2212, ženy 2255. Prírastky obyvateľstva mali doteraz mierny vzrastajúci trend. Prognózou je naďalej mierny nárast (progresívne rastúca). Prevažná časť obyvateľov sa hlási k slovenskej národnosti, podstatná časť obyvateľstva je zastúpená rómskou národnosťou. 75% obyvateľov je rímskokatolíckeho a cca 10% gréckokatolíckeho vierovyznania. Obec má priaznivý demografický vývoj, detí do 15 r. je 27% a v produktívnom veku je 60% obyvateľov. Obec v rámci rozvojového plánu bude venovať pozornosť všetkým zastúpeniam obyvateľstva, ale hlavne rómskej komunite.

Bývanie

Prevažná väčšina obyvateľov býva v rodinných domoch. Prevláda povojnová zástavba (cca 50-70 roky). Táto zástavba je zastúpená približne 70% z celkového počtu stavieb. Celkový počet domov je 889. Z toho je 69 nevyužívaných, niekoľko je prechodne obývaných. Obložnosť bytov 4,6 je nepriaznivejšia než je priemer v SR. Cieľom je blížť sa k 3,5 ob./1 byt. V obci v súčasnosti rastie záujem o výstavbu rodinných domov. Okrem zvyšovania kvality bývania v rodinných domov zlepšením infraštruktúry obec sústreďuje svoju pozornosť na úpravy a skrášlenie priestranstiev v okolí rodinných domov.

Zamestnanie

Nezamestnanosť je málo vyššia ako je priemer v Košickom kraji. Miera nezamestnanosti je daná podobne ako v okolitých obciach vysokým podielom rómskeho etnika na celkovom počte obyvateľov. Súčasný trend nezamestnanosti je stagnácia. Prevažná väčšina obyvateľov v produktívnom veku pracuje v priemysle menej v poľnohospodárstve a službách. Obyvatelia obce často odchádzajú za pracovnými príležitosťami do zahraničia. V oblasti ľudského potenciálu (produktívny 60%, predproduktívny 27% a 13% poproduktívny) je rozvoj zameraný na politiku zamestnanosti.

Vzdelanie

Kvalifikačná štruktúra je priemerná až podpriemerná. Je daná štruktúrou obyvateľstva obce, predovšetkým podielom rómskej komunity. Dobrú úroveň má stredoškolské vzdelanie s rôznym zameraním. Kvalifikačná štruktúra vyhovuje súčasným potrebám. Existuje tu voľná pracovná sila. Dopyt na trhu práce je však malý. Obec môže zapojiť niektoré skupiny obyvateľov do rozvoja obce. Podmienkou rozvoja aktivít obyvateľov je ich vzdelávanie (zahrnúť do vzdelávacích aktivít obce).

Charakteristika ľudských zdrojov

Obyvateľstvo (počet),%	Trvalo žijúci v obci: 4467	muži: 2212	ženy: 2255
	Národnosť, Slovenská: 70%	Maďarská: 0,5%	Rómska: 24%
	Vierovyznanie, Rím-kat.: 75%	Grécko-kat.: 10%	Ostatní:
	Nezamestnanosť: 16%	Muži: 96%	Ženy: 57%
	Vek, predproduktívny: 24%	produktívny: 55%	poproduktívny: 21%
Bývanie (počet)	Počet domov: 889	Neobývaných: 69	Schátalné:
	Počet bytov: 957	Záujem o byty/áno	Sociálne:

2.1.3 Sociálna infraštruktúra

Služby

Občianska vybavenosť v oblasti obchodnej siete je zastúpená tromi predajňami. Predajne majú základný sortiment potravín a zmiešaný tovar. Stravovacie a reštauračné služby sú poskytované v miestnych pohostinstvách. Chýbajú však ubytovacie zariadenia. Nedostatočne rozvinuté služby bránia rozvoju cestovného ruchu. Obchodná sieť v obci nie je vyhovujúca. Občania chýbajúce služby využívajú buď v susedných obciach, alebo neďalekom meste Michalovce (20 km). Je potrebné uvažovať s rozšírením služieb.

Zdravotníctvo

V obci je zdravotné stredisko, ktoré má ambulanciu praktického lekára pre dospelých, stomatológa a gynekológa. K dispozícii je ambulancia pre deti a dorast a taktiež lekáreň. Obec zabezpečuje sociálne služby pre svojich obyvateľov sama. V súčasnosti poskytuje opatrovateľskú starostlivosť pre obyvateľov hlavne v dôchodkovom veku. Vzhľadom k veľkosti obce uvažuje sa zriadení domova dôchodcov. Nie menej je potrebné sa venovať sociálnej a zdravotnej starostlivosti so zameraním na Rómov.

Školstvo

Obec má vlastnú základnú a materskú školu bez detských jasí. Okrem toho tu existuje Špeciálna základná škola. V súčasnosti je potrebné vykonať rekonštrukciu základnej školy (sociálne zariadenia, školskú kuchyňu) a vybudovať nový objekt pre materskú školu. Stará je v budove základnej školy a kapacitne nepostačuje. Je to hlavne z dôvodu prírastkov rómskej populácie. Snahou obce je podporiť aktivity základnej školy (školský klub, záujmové krúžky).

Kultúra

V obci sú 2 kostoly. V strede obce je rímskokatolícky kostol sv. Jána Krstiteľa evidovaný Pamiatkovým úradom SR ako národná kultúrna pamiatka a v časti Tahyňa gréckokatolícky. Národnými pamiatkami sú aj Panská jazdiareň, Prícestná kaplnka sv. Jána Nepomuckého a Park zaniknutého kaštieľa. Nachádza sa tu tiež neudržiavaný Židovský cintorín na Ortove. V obci je rímskokatolícka fara, dom smútku a kultúrny dom. Knižnica je nefunkčná. Kluby mládeže a dôchodcov nie sú. Fungujú dva folklórne súbory Pavlovčane a Škucirka. Cieľom by malo byť zvýšiť aktivitu obyvateľstva a podporiť rozvoj kultúrnych aktivít občanov.

Ostatné

Pre šport má obec futbalové ihrisko. Okrem futbalu nemá registrované žiadne iné kluby. V budove obecného úradu je tiež banka /Slovenská sporiteľňa/. V centre obce sa nachádza objekt pošty, požiarnej zbrojnice a autobusová stanica. Význam pre ďalší rozvoj má podpora agroturistiky. Do budúcnosti je vhodné zakomponovať zariadenia pre očakávané aktivity.

Charakteristika sociálnej infraštruktúry

Obchod, služby	Predajne (počet): 3	Sortiment: základný	Služby:
Zdravotníctvo	Zdravotné stredisko/lekár: všeobecný, stomatológ, gynekológ, pre deti		
	Iné zdravotné a sociálne služby: nie		
Kultúra, školy, šport	Materská škôlka: 1	Základná škola: 1	Stredná škola:
	2xkostol , cintorín, + židovský, kult. dom, fara		ihrisko
	Športové kluby: futbalový, folklórne súbory: Pavlovčane a Škucirka		
Ostatné	ČSČK	pošta, hasičská zbrojnica, banka, lekáreň	

2.1.4 Ekonomika

Podnikanie

Podnikateľská činnosť v obci nemá väčšie podniky. Pôsobí tu len niekoľko podnikateľských subjektov. V obci sa nachádzajú maloobchodné a veľkoobchodné zariadenia, výrobné zariadenia, jedno poľnohospodárske družstvo a ďalšie obchodné a iné služby (uvedený počet je 34 podnikateľov). Vo väčšine prípadov sa jedná o malých a drobných podnikateľov a živnostníkov, ktorý sa orientujú predovšetkým na poskytovanie služieb občanom v obci. Tieto prevádzky sú orientované na predaj potravín, zmiešaného tovaru, kvetinárstvo, kaderníctvo, kamenárstvo, stavebné práce, drevovýroba, priemyselný tovar, textil a autoservisné služby. V samostatnej časti Tahyňa sa nenachádzajú žiadne maloobchodné ani iné prevádzky. Podnikateľské subjekty zamestnávajú z väčšej časti Občanov obce.

Charakteristika činnosti

Podnikateľská činnosť je charakterizovaná malým záujmom zo strany obyvateľstva. Celkovú ekonomickú situáciu obce je možno charakterizovať ako stagnácia a úpadok. Územné danosti a väzby však poskytujú možnosti hlavne z hľadiska dostatku pôdy, kde má obec najväčší potenciál. Tým je rozvoj poľnohospodárstva a potravinárstva a využitie voľnej pracovnej sily (časť zamestnaných odchádza za prácou mimo obec).

Hlavnými podnikateľským subjektmi sú maloobchodné a veľkoobchodné zariadenia ako sú: pekáreň (MPaC Michalovské pekárne a cukrárne), potraviny (COOP Jednota), pohostinstvo a veľkoobchodné zariadenie (prevádzkuje firma Magnum s.r.o. Košice). Ďalšími sú výrobné subjekty: Zberne surovín Žilina a.s., miestna výkupňa druhotných surovín, Kamenárstvo, klampiarstvo a Drevovýroba. V obci sú umiestnené dva štátne subjekty Lesného hospodárstva (Lesy š.p. Sobrance) a vodného hospodárstva (Vodné hospodárstvo SVP PBaH Michalovce) Miestne hospodárstvo obce, vedľajšia hospodárska činnosť obce je zameraná na pohrebníctvo a dopravu.

Na území obce v západnej časti obce sa nachádza areál GAMA, Poľnohospodárske družstvo zamerané na hovädzí dobytok. Tiež je tu Skleníkové hospodárstvo. Družstvo zamestnáva pomerne väčší počet zamestnancov (41, 26 mužov a 15 žien)..V severnej časti kat. územia sa nachádza ťažobný závod Nafta Gbely.

V katastrálnom území sa nachádzajú vyhradené nerasty palivá, technické plyny. Sú tu dva aktívne dobývacie priestory. V obidvoch sú evidované a ťažbou využívané bohaté zásoby zemného plynu, gazolínu a ropy.

Majetkové podmienky obce nedovoľujú väčšie investície. Má však nástroje pre podporu podnikania v obci. Obec má poľnohospodársky charakter. Hlavným potenciálom je pôda.

Ekonomická charakteristika

Podnikateľské subjekty	Celkový počet: 34		
	živnostníci: 31	s.r.o/a.s : 3	súkromní roľníci: ..
Priemysel	Výroba (druh): poľnohospodárska výroba, ťažba, služby, malovýroba		
	Remeselná výroba (druh): drevovýroba		
Hospodárska činnosť	Poľnohospodárstvo, (druh): rastlinná, živočíšna		
	Lesné hospodárstvo:	Iné: Partnerstvo v MAS Medzi riekami	

2.1.5 Technická infraštruktúra

Doprava

Z dopravného hľadiska obec leží mimo hlavnú cestnú sieť. Obec leží cca 20 km južne od mesta Michalovce. Hlavné dopravné napojené na cestnú sieť sú cestou triedy II/555 do miest ako sú Veľké Kapušany, Kráľovský Chlmec, alebo napojením na cestu I/50 do miest Košice, Michalovce, a Sobrance (v budúcnosti s napojením na D1). Obec nemá železničné spojenie. Obyvatelia majú možnosť využiť vlakové spojenie v meste Michalovce, prípadne Veľkých Kapušanoch. Osobnú dopravu zabezpečuje autobusmi SAD. Najbližšie letisko je v Košiciach. Chýbajú cyklistické trasy pre rozvoj cestovného ruchu. Nie sú dostatočne vybudované parkovacie plochy. Niektoré komunikácie sú v zlom stave a vyžadujú úpravy.

Voda

Má vybudovanú vodovodnú sieť s pitnou vodou, ktorá je v dobrom stave. Časť domácností využíva studne. Kvalita podzemných vôd je vyhovujúca. Horšia situácia je vo verejnej kanalizácii, ktorá nie je dobudovaná. V tomto prípade domácnosti používajú septiky a žumpy, ktoré znečisťujú prostredie. V súčasnosti sa realizuje výstavba kanalizačnej siete s odvedením splaškových vôd do jestvujúcej čistiarene odpadových vôd, ktorá bude slúžiť na čistenie aj pre susedné obce. Z hydrologického hľadiska patrí skúmané územie do povodia Bodrogu. Územie obce je odvodňované tokmi a kanálmi. Vodohospodársky významný tok rieky Uh preteká upraveným korytom.

Siete

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z elektrickej stanice 110/22 kV Michalovce s inštalovanými trafostanicami. Elektrické rozvody (bez trafostaníc) sú vedené zväčša vzdušne. V súčasnosti sú vyhovujúce, do budúcnosti (IBV) je potrebné zvýšenie príkonu. Odber el. energie napriek plynofikácii domácností je vysoký (prikurovanie, staré spotrebiče, bojler, apod.). Obec je napojená na rozvod plynu, pre novú IBV potrebuje rozšírenie. Vykurovanie je riešené s hlavným podielom plynom, menej tuhým palivom. Teplá voda je lokálna. Cez územie obce prechádza diaľkový kábel (DOK Michalovce - Veľké Kapušany).

Ostatné

Telekomunikačne je obec súčasťou Regionálneho technického centra Východ. Na území obce sa nachádza miestna telekomunikačná sieť (MTS), ktorá je uložená v zemi pozdĺž cesty II/555. Príjem rozhlasu a televízneho signálu v súčasnosti sa zabezpečuje prostredníctvom individuálnych antén. Rozvod miestneho rozhlasu je prevedený na oceľových stĺpoch. Ústredňa rozhlasu je situovaná v budove obecného úradu. Rozhlas je potrebné rekonštruovať. Telefónna sieť obci vyhovuje. Počet liniek uspokojuje požiadavky. Napojenie verejnosti na internet vo väčšom rozsahu by malo byť v cieľoch programu (vybudovanie optickej siete).

Charakteristika technickej infraštruktúry

Doprava	Cesty: miestne II	Spoje: SAD	Železnica: nie
Voda	Rieka: Uh	Vodovod: áno	Stav: dobrý
	Kanalizácia: áno	Čistiareň: áno	Iné: žumpy, septiky
Teplo, Plyn, Elektrina	Vykurovanie: plyn, drevo	Rozvod plynu: 100%	Teplá voda: nie, lokálne
	Rozvod tepla: nie	El. vedenie: vzdušné	Vonkajšie osvetlenie: dobré
Telekomunikácie, Iné	Telefónny rozvod: dobrý	Miestny rozhlas: áno	Káblová televízia: nie

2.1.6 Životné prostredie

Prostredie

Životné prostredie územia je charakterizované Východoslovenskou nížinou a okolím rieky Uh. Najvýznamnejšími faktormi negatívne ovplyvňujúcimi životné prostredie je hluk z cesty a dva veľké zdroje znečisťovania ovzdušia. Sú to Slovenské elektrárne EVO Vojany (ktoré v poslednej dobe znížili emisie) a prevádzkovatelia so stredným zdrojom znečistenia (výrobné organizácie, kamenárstvo, poľnohospodárske družstvo, Nafta a.s., Gbely). Pozornosť si zasluhujú znečistenia v oblasti pôdy a priepustnosť septikov a žump. Väčšina tunajších pôd bola ovplyvnená činnosťou človeka. Nesystémové úpravy v krajine, ako napr. likvidácia zelene, melioračné úpravy narušili vodný režim v krajine. To si vyžaduje nové investície.

Odpad

Nakladanie s odpadmi je realizované podľa „Programu odpadového hospodárstva obce. Realizuje sa separovaný zber. Zneškodňovanie komunálneho odpadu je zabezpečované zmluvným partnerom, ktorý vyváža odpad na skládku Žabany a ktorá slúži ako regionálna skládka. Je prevádzkovaná Technickými a záhradníckymi službami mesta Michalovce. Podnikateľské subjekty si zneškodňujú odpad, vznikajúci pri ich činnosti na základe zmluvného zabezpečenia (poľnoh. družstvo, služby). Vývoz zo žump a septikov je zabezpečovaný fekálnymi autami súkromníkmi. Je problém existujúcej záťaže starej skládky (30-40r.). Znečistenia odpadom musí obec venovať sústavnú pozornosť, vrátane osvetly.

Ochrana

Územie obce má 1. stupeň ochrany, ktorému sa neposkytuje osobitná ochrana. Maloplošné chránené územia je prírodná rezervácia Ortov. Jedná sa o zachovalú časť ramena Ortov, ktoré je zvyškom starého koryta rieky Uh. Rezerváciu tvorí otvorená vodná plocha s pôvodnou močiarnou a vodnou vegetáciou. Toto územie predstavuje významnú ornitologickú lokalitu. Ako nadregionálne biocentrum sú vedené Senianske rybníky a biokoridor Čierna voda. Regionálne biocentrum je les Sekera, Olšiny a Ortovský les a biokoridory rieka Uh a dva kanály. Do riešeného územia nezasahuje žiadne stredisko cestovného ruchu. Pozornosť si zasluhuje obecný park, navrhovaný na rekonštrukciu. Plní funkciu oddychovo-rekreačnú.

Hodnoty.

V obci sú evidované v národné kultúrne pamiatky: kaplnka sv. Ján Nepomuckého, park pri bývalom kaštieli jazdiareň, pri parku a kostol rímskokatolícky sv. Jána Krstiteľa. Okrem toho je v obci (Tahyňa) gréckokatolícky kostol. V centrálnej evidencii archeologických nálezísk sú evidované archeologické sídliskové nálezy z neolitu, eneolitu, doby bronzovej a stredoveku. V území sa nachádzajú aj nerasty ropa a horľavý zemný plyn.

Charakteristika životného prostredia

Odpad	Odvoz: 20 km	likvidácia: skládka	Separovaný zber: áno
	Divoké skládky, (počet): záťaž zo starej skládky väčšieho rozsahu		
Znečistenie	Zdroje: hluk z cesty II/555, Vojany	Voda: potok, znečistenie	
	Ovzdušie: častočne áno	Pôda: lokálne	Hlučnosť: áno
Chránené územia, pásma	Územie: Ortov, biocentrá, Senianske rybníky, lesy Sekera, Olšiny a Ortovský , Uh		
	Siete: líniové koridory		
Kultúrne hodnoty	Kultúrne pamiatky. kaplnka, r.k. kostol, park, jazdiareň		

2.2 Analýza problémov

Vychádza zo stavu a potenciálu obce popísaný v predchádzajúcej kapitole. V úvodnej časti je spracovaná stručná analýza jednotlivých oblastí na základe popisu charakteristík súčasného stavu s ohľadom na identifikáciu a analýzu problémov a ich príčin s prípadným zdôvodnením. Analýza a jej zhrnutie je spracovaná v štandardnej štruktúre metódy SWOT.

Univerzálna analytická metóda SWOT slúži pre jednotnú identifikáciu a formalizáciu výsledkov analýzy so zameraním na rýchly prehľad o dobrých a zlých stránkach obce, možnosti zlepšenia, predpokladov a rizík rozvoja. V ďalšom kroku umožňuje formalizovať "vízie" (strategické ciele), vybrať a určiť priority. Tento krok je spracovaný v kapitolách 5 a 6. Metóda je používaná v programoch a projektoch rozvoja s väzbou na fondy EÚ.

V prípade ďalšieho spresnenia Programu obce jej štruktúru možno použiť tiež pre podrobný rozbor vybranej oblasti, strategický cieľ, alebo na opatrenie z vyššieho programu alebo koncepcie vo všetkých hlavných súvislostiach, ktoré sú popísané v úvodnej analýze a ktoré sú predmetom posudzovania z hľadiska riešenia ďalšieho rozvoja obce.

Analytická časť je popísaná v tejto štruktúre a obsahu:

a) z hľadiska štruktúry sleduje rámec metódy SWOT podľa ktorej sú popísané::

- silné stránky (určujú potenciál obce)
- slabé stránky (určujú možnosti zlepšenia)
- príležitosti (určujú vhodnosť využitia potenciálu, ciele)
- riziká (určujú limity pre realizáciu)

b) z hľadiska obsahu sú na základe popisu jednotlivých charakteristík potenciálu sledované (tam, kde je to vhodné) tieto problémové oblasti:

- a) územie
- b) ľudské zdroje
- c) sociálna infraštruktúra
- d) ekonomika
- e) technická infraštruktúra
- f) životné prostredie

c) celkové zhrnutie analýzy je spracované v štandardnej štruktúre SWOT.

2.2.1 Silné stránky (daný potenciál)

Územie

Silnou stránkou je tradičný poľnohospodársky a rovinatý charakter územia s pomerne suchým a teplým prírodným prostredím. Územie vo svojich väzbách k blízkeму mestu Michalovce, susedným obciam s podobným charakterom zamerania na poľnohospodárstvo, blízkosti hraníc s Ukrajinou a Maďarskom, neďalekého železničného spojenia a plánovaného spojenia komunikácie II 555 na cestu D1, sú územné dispozície, ktoré predstavujú východiskový potenciál a priaznivé predpoklady pre ďalší rozvoj.

Ľudské zdroje

Obyvateľstvo obce má priaznivú demografickú štruktúru s vysokým podielom obyvateľov v produktívnom veku (60%). Kvalifikačná štruktúra je vhodná z hľadiska zamerania rozvoja na tradičné poľnohospodárstvo. V oblasti bývania je silnou stránkou rodinné bývanie s príslušným zázemím úžitkových záhrad. Silnou stránkou je záujem obce riešiť rómsku problematiku (24% podiel). Obec má veľký počet voľných pracovných síl a priaznivé predpoklady pre zvýšenie aktivity obyvateľov pre rozvoj obce.

Sociálna infraštruktúra

Občianska vybavenosť vo vzťahu k veľkosti obce predstavuje súčasný štandard v SR. Nemá výrazné silné stránky. Existuje tu dobrá dostupnosť zdravotníckeho zariadenia priamo v obci. Má ambulancie praktického lekára pre dospelých a je tu detský a ženský lekár a stomatológ. V obci je tiež lekárňu. V obci funguje aj opatrovateľská starostlivosť o starých ľudí. Služby vhodne dopĺňa prítomnosť pobočky Slovenskej pošty a Slovenskej sporiteľne.

Ekonomika

Silnú stránku určuje charakter obce zameraný na tradičné poľnohospodárstvo. Podporou sú ľudské zdroje s tradičným pestovaním rastlín (zdravé a kvalitné potraviny), dobré klimatické podmienky a pôsobenie poľnohospodárskeho družstva. Dopravná prístupnosť a dostatok pracovnej sily umožňuje rozvoj agroturistiky aj priemyselných podnikov. K tomu je potrebná podpora malých a stredných podnikateľov. Nachádzajú sa tu 2 aktívne dobývacie priestory. V oboch sú evidované a ťažbou využívané bohaté zásoby zemného plynu, gazolínu a ropy.

Technická infraštruktúra

Silnou stránkou obce je, že má vybudované základné siete (plyn, elektrina, telekomunikačné spoje), ktoré sú v dobrom stave. Pre ďalší rozvoj musí dobudovať kanalizáciu a čističku, zlepšiť miestne cesty a príslušenstvo (chodníky, čakárne, parkoviská). Silnou stránkou je aj ľahký prístup do obce a dobre zabezpečená verejná doprava.

Životné prostredie

Obec má niekoľko hodnotných centier vhodných na ochranu, ktoré poskytujú dobré predpoklady pre zatriktívnenie obce. Má niekoľko objektov evidovaných ako národné kultúrne pamiatky a tiež chránené prírodné územia s výskytom vzácnych prírodných úkazov, biotopov nadregionálneho významu, tiež archeologické náleziská a nerastov. Tieto špecifiká dopĺňujú charakter obce a sú potenciálom aj regiónu.

2.2.2 Slabé stránky (možnosti zlepšenia)

Územie

Je poznamenané predchádzajúcimi zámermi rozvoja a súčasnými záujmami trhu. Slabou stránkou územia obce je, že leží mimo rámec nadregionálneho záujmu. Slabinou je tiež nízka lukrativnosť prostredia a to, že chýbajú atraktivity a aj súčasná nízka úroveň propagácie obce. Obec nemá dostatočnú infraštruktúru pre rozvoj priemyslu. Podobne to platí aj pre rozvoj turistiky keď hodnotné prírodné územia často plnia ochrannú funkciu.

Ľudské zdroje

Aj keď demografická štruktúra je nad priemerom SR (produktívna časť), slabou stránkou je nedostatočná aktívna politika zamestnanosti (vzdelávanie, rekvalifikácia), predovšetkým u rómskeho obyvateľstva. Väčšina súčasných problémov obce vyplýva z dlhodobého zanedbávania jej rozvoja. Bezperspektívnosť pracovných príležitostí nedáva podnety obyvateľom. Informovanosť o možnostiach využitia vlastných a podporných zdrojov nie dostatočná. Z toho vyplýva aj málo aktívne zapojenie obyvateľov do riešenia problémov.

Sociálna infraštruktúra

Obec je počtom obyvateľov stredne veľká. Z jednotlivých oblastí (školsťvo, zdravotníctvo, sociálna starostlivosť, kultúra a osveťa, telovýchova, šport, obchod a služby) obec zaostáva predovšetkým v službách a sociálnej starostlivosti, hlavne o chorých a starých. Problémom obce je vysoký počet rómskeho etnika. Kultúra, školsťvo a podmienky pre šport si vyžadujú zlepšenie. Potrebné je zlepšiť činnosti v osveťe zameranej na rozvoj aktivity obyvateľov.

Ekonomika

Je najslabšou oblasťou. Existujúce podnikateľské subjekty neprinášajú pridanú hodnotu, riešia len existenčné problémy, nie rozvojové, nezvyšujú zamestnanosť. Nízky rozpočet obce nedovoľuje v dostatočnej miere podporovať podnikateľské aktivity, hlavne podporou MSP. Absentuje vhodná infraštruktúra pre získavanie investorov z oblasti priemyslu, turistiky a poľnohospodárstva. Je len zázemím pracovnej sily. Slabinou je malý záujem obyvateľstva o podnikanie.

Technická infraštruktúra

Slabou stránkou sú nedokončená kanalizácia, aj pre novú IBV s napojením na novú čističku. Zlepšenie si vyžadujú miestne komunikácie, chodníky a čakárne na dopravu. Obec má slabé napojenie na sieť internet uvažuje sa s trasou optického telekomunikačného kábla. Miestny rozhlas je potrebné rekonštruovať. Slabou stránkou je, že obec zatiaľ nemá vybudovanú žiadnu vnútornú infraštruktúru (a teda ani skúsenosti) pre rozvoj turistiky.

Životné prostredie

Problém osobitnej ochrany si nevyžaduje žiadna oblasť (ovzdušie, voda, hluk, prašnosť). Znečisťovateľom všetkých zložiek životného prostredia je najmä EVO Vojany a lokálne znečistenia (priepustnosť septikov a žump, vývoz fekálií) pôdy. Slabinou je však stále sa zhoršujúci stav hluku v okolí cesty II/555. Zveľadenie si vyžadujú verejné priestory a hlavne zanedbaný obecný park. Miestami absentuje zeleň.

2.2.3 Príležitosti (šance využitia potenciálu)

Územie

Hlavné príležitosti vytvárajú podmienky pre tradičné a environmentálne poľnohospodárstvo, kľudné životné prostredie s rovinatým územím, budovaná spolupráca so susednými obcami, blízkosť spojenia so železnicou, cestami a možnosť cezhraničnej spolupráce s MR a Ukrajinou. Tieto hlavné predpoklady pre stratégiu rozvoja územia sú významné aj s väzbou na mikroregióny „Tokaj“ a „Rovina“. Pre ďalší rozvoj je potrebné využiť ľudské zdroje, modernizovať infraštruktúru, podporiť podnikateľov.

Ľudské zdroje

Využiť voľnú pracovnú silu s primeranou kvalifikáciou pre perspektívne oblasti zdravého environmentálneho poľnohospodárstva. Riešiť nezamestnanosť a podporiť vzdelávanie (osвета, školenie) so zameraním na trhom požadované smery. Sústrediť sa na malých podnikateľov do oblasti služieb agroturistiky, pestovateľov zdravých potravín, remeselnej a potravinárskej výroby. Zvlášť riešiť problematiku rómskeho etnika (sociálne byty, čistota okolia, vzdelávanie). Zamerať sa na prácu s deťmi, osvetu a vzdelávanie dospelých.

Sociálna infraštruktúra

Zlepšiť sociálnu starostlivosť o starých a chorých. Podporovať a hľadať nové zdroje pre rozvoj kultúrnych, športových aktivít, vznik nových komunit. Na výstavbu využiť aj podporné fondy EU. Hľadať ďalšie možnosti rozvoja s väzbou na využitie objektov obce. Obchodno-obslužnú činnosť zladit' so zámermi susedných obcí a mikroregiónov, zvyšovať štandard a rozširovať služby.

Ekonomika

Príležitosť vytvárajú 4 oblasti: a) výroba zdravých potravín s väzbou na agroturistiku, (v širšom rámci mikroregiónu), b) rozvoj služieb, c) podpora remeselníkov a malých podnikateľov, d) podpora tradičných kultúrnych akcií. Pre podporu podnikateľov je možno využiť štrukturálne fondy EU (napr. budovanie zariadení pre agroturistiku, podpora MSP) v spolupráci so susednými obcami a mikroregiónmi. Nezanedbateľný je rozvoj informatizácie.

Technická infraštruktúra

I v tomto prípade je možnosť využitia fondov EU (modernizácia cestných komunikácií, rekonštrukcia čakární, chodníkov, zriadenie nových parkovacích plôch, úprava prístupových ciest, zlepšiť informovanosť obyvateľov prostredníctvom rozširovania pripojenia na internet vybudovaním optickej siete a káblovej televízie (mikroregiónu).

Životné prostredie

Využiť možnosti podporných fondov EU (vrátane kohézneho) na rozvoj vidieka pre zlepšenie kvality života občanov, využitia kultúrneho dedičstva, vybudovať vhodné cyklotrasy s väzbou na agroturistiku, zveľadiť okolie historického parku v strede obce. Objekty pamiatok a chránené prírodné rezervácie využiť a zakomponovať do stratégie rozvoja.

2.2.4 Riziká (hrozby a limity)

Územie

Rizikom môže byť nekvalitne spracovaná dokumentácia územného plánu alebo zlá koncepcia rozvoja územia, slabá aktivita partnerov a ich spolupráca pri realizácii cieľov rozvoja obce. Pre zámery rozvoja obce s väzbou na fondy EU to môže byť nedostatočná previazanosť projektov, nedostatok financií na koofinancovanie, neschopnosť alebo včas získať zdroje spolufinancovania projektov alebo nedostatočný politický „lobing“.

Ľudské zdroje

Trvalý stav súčasnej sociálnej klímy môže byť prekážkou pre zvýšenie angažovanosti obyvateľstva na riešení problémov obce, môže dôjsť k odlivu mladých ľudí. Príčinou môže byť pokles životnej úrovne, nedostatočné výsledky projektov rozvoja, ktoré predkladá obec. Rizikom je nedostatok informácií zapríčinený nedostatočným rozvojom informatizácie a chýbajúce spojenie reprezentantov samosprávy s obyvateľstvom, VÚC, podnikateľmi a štátnymi organizáciami.

Sociálna infraštruktúra

Môže byť neschopnosť riešiť základné sociálne podmienky pre život obyvateľov v obci (zdravotníctvo, školstvo, sociálne problémy), Neriešenie nezamestnanosti sú zlé pripravené projekty podobným rizikom ako nedostatok financií (obec nemá vlastné zdroje). Rizikom sú zlé praktiky (nevhodný lobing), ktoré by skomplikovali prísun zdrojov z EU a strach z prijímania nových vecí zo strany poslancov vyplývajúci zo zlých skúseností v minulosti.

Ekonomika

Hlavným rizikom je nedostatok financií, malý záujem investorov a partnerov podieľať sa na rozvojových zámeroch. Sekundárnym je nedostatočná pripravenosť obce, slabý manažment rozvoja, marketing pre získavanie partnerov k podnikaniu a investovaniu, hlavne z radov miestnych obyvateľov (agroturistika, služby). V neposlednej rade zlé pripravené projekty. Rizikom do ďalšieho obdobia je, že pri otvorení trhu dôjde k zvýšenému konkurenčnému tlaku okolia..

Technická infraštruktúra

Rizikom pre rozvojové zámery je neriešená rekonštrukcia miestnych komunikácií s väzbou na rýchle spojenie s nadradenými cestami, čím pretrvá komunikačná izolácia územia obce pre turistov a podnikateľov. Ďalším môže byť nedostatok financií pre obnovu a dobudovanie sietí (voda, kanalizácia, čistička) a na rozširovanie sietí infraštruktúry s väzbou na turistický ruch a rozvoj malého a stredného podnikania.

Životné prostredie

Rizikom sú málo efektívne projekty využitia prírodných a rekreačných možností pre rekreáciu a oddych (agroturistika, vybudované zariadenia), nedostatok podpory ako aj financií na odstránenie lokálnych zdrojov znečistenia. Zhoršenie stavu pôd a vodných pomerov pre poľnohospodárstvo. Rizikom sú zvýšené investície podľa smerníc EU na životné prostredie.

2.2.5 Súhrnná analýza SWOT

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> •dostatok poľnohospodárskej pôdy •blízkosť mesta Michalovce a železnice •blízkosť hraníc s Maďarskom, Ukrajinou •voľná kvalifikovaná pracovná sila •vybudovaná technická infraštruktúra •zdravá poľnohospodárska produkcia •málo znečistené životné prostredie •stredne veľká a pokojná obec •snaha riešiť bezpečnosť v obci •dispozície územia pre agroturistiku •partnerstvo so susednými obcami •možnosť spolupráce mikroregiónov 	<ul style="list-style-type: none"> •nízka lukratívnosť územia •nárast hluku z dopravy a z aktivít Rómov •nedokončené prípojky kanalizácie •nedostatočná politika zamestnanosti •nedostatočná kvalita siete internetu •stagnácia poľnohospodárstva •zlý stav komunikácií •slabý marketing rozvoja •malý záujem o podnikanie v obci •málo zariadení pre turistiku •málo silných podnikateľov •nedostatok surovínových zdrojov •nízka kapacita šk. a predšk. zariadení

Príležitosti (šance)	Riziká (hrozby)
<ul style="list-style-type: none"> •obnoviť environmentálnu produkciu •využiť návštevnosť z MR, Ukrajiny •projekty rozvoja agroturistiky •budovať infraštruktúru pre turistiku •podporiť rozvoj malých podnikateľov •využiť vidiecke prostredie •zlepšiť sociálnu a zdravotnú starostlivosť •vybudovať sociálne zariadenia •využiť štrukturálne fondy EÚ •rozvoj informatizácie •projekty spoločných akcií mikroregiónov •podporiť vzdelávanie, hlavne Rómov 	<ul style="list-style-type: none"> •nedostatok financií •nedostatok informácií •nezáujem obyvateľstva •neriešenie územného plánu a ŽP •nepripravené projekty rozvoja •neriešená základná infraštruktúra •nedostatočné partnerstvá •nezáujem investorov, podnikateľov •rast nezamestnanosti •konkurencia susedných obcí •slabá podpora regiónu •odliv kvalifikovanej sily

3. Strategická časť

3.1 Stratégia a ciele programu

Obec svojím územím a obyvateľstvom vytvára priestor, ktorý má nezastupiteľný spoločenský, kultúrny, ekologický a hospodársky význam. Program je založený na vedomí jeho svojbytných hodnôt s ohľadom na kombináciu zostávajúceho charakteru vidieka s tradičným poľnohospodárstvom a slabou ekonomikou, ale s možnosťami rozvoja, ktoré je možno využiť v rámci spolupráce so susednými obcami.

Stratégia je zameraná na zdravý a komplexný vývoj obce v rámci trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti v celkovom kontexte regionálnej politiky VÚC, SR a Európskej únie. Hlavným zmyslom predloženej stratégie je vytvoriť východiskové podmienky (ciele organizačné, informačné, dokumentačné a ekonomické) k podnieteniu podpory obyvateľov a samosprávy k tomu, aby sa vlastnými silami snažili o zvýšenie kvality života na základe harmonického rozvoja zdravého životného prostredia, udržovania prírodných a kultúrnych hodnôt územia a rozvoja hospodárstva.

- Formulovanie stratégie obce vychádza z analýzy jej hlavných problémov, zisťovania ich príčin a hľadání riešenia na základe analýzy potenciálnych možností pre rozvoj ako aj stanovených predpokladov a podmienok reálnosti splnenia definovaných cieľov pre riešenie problémov na dané obdobie.
- Stratégia je stanovená cieľmi na najvyššej úrovni programu (strategické ciele), ktorými je formulovaný pohľad do budúcnosti na najbližších 5 až 10 rokov. V prípade tohto programu obce je možno predpokladať jeho aktuálnu platnosť na 5 rokov (v súlade s programami vyššej úrovne s týmto horizontom) s jeho pravidelnou aktualizáciou v zmysle cyklického a iteračného charakteru strategického plánovania
- Rozvojová stratégia predstavuje nový integrovaný prístup, ktorý je v súčasnosti zameraný na problém ekonomického zaostávania území identifikovaných v Národnom strategickom referenčnom rámci a jeho operačných programoch. Medzi identifikované zaostávajúce regióny patrí aj územie KSK a teda aj obec.
- Z predchádzajúceho vyplýva aj väčšia finančná podpora pre tento región. Pretože podmienkou je relevantnosť cieľov obce s vyššími programami je v rámci definovania cieľov vykonaný ich výber a porovnávanie. Program rozvoja je predkladaný ako súčasť žiadosti o podporu z rozvojových fondov EÚ. Dôležitou súčasťou je formulácia cieľov vo vzťahu k torbe stratégie MAS „Pramene“. Program rozvoja je predkladaný ako súčasť žiadosti o podporu z rozvojových fondov EÚ.
- Pri spracovaní cieľov bol braný zreteľ na jednoduchosť a zrozumiteľnosť s ohľadom na participáciu zástupcov občanov. Definovanie cieľov je vykonané v jasnej štruktúre so strohým textovým popisom. Je výsledkom práce a súčinnosti pracovnej skupiny zloženej zo zástupcov samosprávy, odborných pracovných skupín a obyvateľstva.

3.1.1 Vymedzenie smeru stratégie

Program vytvára spoločnú stratégiu samosprávy, partnerov a obyvateľov za účelom riešenia problémov tohto územia. Jeho spracovanie je inicializačným prvkom pretože na tejto báze je možno:

- vytvárať spoločnú platformu partnerstiev a správy rozvoja
- formulovať stratégiu rozvoja a definovať jej krátkodobé a dlhodobé ciele
- stanoviť podmienky ich zabezpečenia formou konkrétnych projektov
- zabezpečiť spôsob kvalitného riadenia procesu rozvoja.

Vízia obce definovanými cieľmi je základným strategickým východiskom deklarujúci:

- na akej úrovni voči vyspelým je obec v súčasnosti
- kam by realizácia rozvojovej stratégie v danom časovom horizonte mala dospieť
- aké globálne ciele si pre rozvoj stanovuje
- na ktoré problémové okruhy je stratégia sústredená
- a ako ich chce dosiahnuť.

Realizácia stratégie formulovaná cieľmi je naplňovaná konkrétnymi projektmi. Ekonomický a sociálny rozvoj je závislý od riešenia všetkých súvislostí a nadväznosti s využitím komparatívnych výhod územia. Preto v rámci týchto súvislostí musia jednotlivé projekty zabezpečovať rozvoj rôznych oblastí (doprava, ľudské zdroje, občianska vybavenosť, a pod.)

3.1.2 Vízia programu

Pre obec je možno víziu rozvoja v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politiky definovať týmito strategickými (oblasťami) cieľmi:

- a) Zlepšenie infraštruktúry
- b) Rozvoj podnikania a ľudských zdrojov
- c) Riešenie životného prostredia

a) Zlepšenie infraštruktúry

Tento strategický cieľ je postavený na vízií, že obec spoločne so svojimi partnermi zlepší kvalitu života obyvateľov predovšetkým:

- tým, že vybudovaním plne funkčných prvkov infraštruktúry vytvorí dobré podmienky pre príjemné a bezproblémové bývanie jej obyvateľov
- zlepši starostlivosť o ich životné potreby (sociálne, zdravotné, bytové) a zvýši ich kvalitu života podporou kultúry, športu a vzdelávania

Na základe vytvorenia týchto podmienok očakáva aj spätnú väzbu a väčšiu iniciatívu obyvateľov na ďalší dynamický rozvoj obce.

b) Rozvoj podnikania a ľudských zdrojov

Vízia v tejto oblasti predstavuje vytváranie podmienok pre využívanie prírodného a ľudského potenciálu obce pre ekonomický rozvoj cestou.

- prípravy partnerstiev, podnikateľských podmienok a ponúk potenciálu obce pre získavanie podnikateľov a zakladaniu podnikov
- posilňovania podmienok pre rozvoj poľnohospodárstva s modernými technológiami aj s podporou malopestovateľov pre environmentálnu výrobu potravín

Tvorba týchto podmienok aj v oblasti turistického ruchu prispeje k zvýšeniu ekonomickej úrovne obce. Okrem obchodného prínosu prinesie ďalší rozvoj ľudských zdrojov a následne zvýšenie kvality života.

c) Riešenie životného prostredia

Vízia formuluje stratégiu pre životné prostredie a zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva obce v týchto smeroch:

- na odstránenie chýb z minulosti, zlepšenie životného prostredia v oblasti odpadového hospodárstva, zveľadenie obce a zvýšenie atraktívnosti obce
- ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva, zabezpečenie zvýšenia vedomia obyvateľov s väzbou na cieľavedomé zveľadovanie a využívanie zdrojov

Tento strategický cieľ vedie k podpore predchádzajúcich cieľov s ohľadom na trvalo udržateľný rozvoj obce.

3.1.3 Cieľové skupiny stratégie

Cieľová skupina:

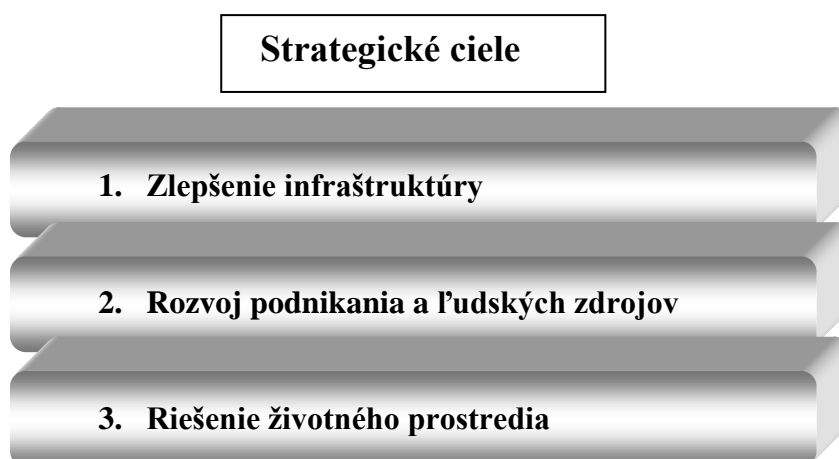
- obyvatelia obce na základe výsledkov programu a jeho realizácie formou projektov
- zastupiteľstvo, starosta, ktorí majú záujem o rozvoj svojho územia a zvýšenie kvality života obyvateľov
- manažéri samosprávy úradu KSK, ktorí koordinujú a inicializujú rozvojové programy regiónu a poskytujú podporu na rozvoj

Profitujúce skupiny:

- samosprávne a štátne orgány pri správe územia a ochrane prírodného a kultúrneho dedičstva
- široká domáca a zahraničná verejnosť na základe realizovaných projektov rozvoja
- a využívania produktov realizovaných projektov
- obyvatelia a nezamestnaní, ktorí získajú príležitosť zamestnania pri zabezpečovaní jednotlivých projektov rozvoja
- manažéri a kľúčové osobnosti pri vytváraní partnerstiev v oblasti podnikania
- rozvojové agentúry a SME pri poskytovaní finančnej pomoci a následne pri rozvoji ekonomických aktivít

3.1.4 Strategické ciele

Sú formulované v súlade s analýzou problémov obce, možnosťami ich riešenia ako aj s ohľadom na využitie potenciálu územia pre ďalší rozvoj aj vo vzťahu k regionálnej stratégii SR a VÚC. Na základe zhodnotenia zhromaždených informácií, ich analýzy a stanovených predpokladov navrhuje obec na obdobie 2015 až 2020 (s víziou do roku 2025) nasledujúce strategické ciele:

Tieto strategické ciele definujú stratégiu programu obce. Ich podrobný popis je vykonaný v nasledujúcej štruktúre:

- a) Porovnanie strategických cieľov s cieľmi vyšších programových dokumentov (Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, PHSR KSK).
- b) Definícia špecifických cieľov (relevantnosť voči strategickým cieľom)
- c) Definovanie priorít jednotlivých cieľov (dotazník poslancov - odsúhlasenie cieľov a priorít)
- d) Možnosť naplnenia cieľov realizáciou projektov (formou návrhu typových projektov a možnosťou zabezpečenia v rámci fondov EU)
- e) Spôsob zabezpečenia stratégie (finančné, časové, organizačné) a jej riadenie je popísané v samostatnej kapitole

Je potrebné poznamenať, že štruktúra strategických cieľov (všeobecná úroveň) programu obce je tvorená aj s ohľadom na možné zjednotenie strategických cieľov na úrovni VÚC a blízkych mikroregiónov. Z uvedeného a na základe predbežnej analýzy vyplývajú špecifické ciele, opatrenia a úlohy konkretizované podľa podmienok obce. Ich priority sú určené záverečným schválením programu.

3.1.5 Relevantnosť strategických cieľov obce voči vyšším programom

Porovnanie súladu cieľov je vykonané z dôvodu možnosti čerpania podporných finančných prostriedkov z fondov SR a EÚ a pre koordináciu rozvoja regiónu KSK. Porovnanie strategických cieľov je vykonané vo vzťahu k cieľom Národnej stratégie regionálneho rozvoja, operačným programom a k programu rozvoja PHSR KSK.

a) Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2014 – 2020

Vízie a ciele národnej stratégie sa vzťahujú na obdobie do roku 2030. Ťažiskom dokumentu sú rozvojové priority štátu pre programové obdobie 2014-2020, ktoré majú viesť k splneniu vytýčených významných národných cieľov. Uvedený materiál je v súlade s inými strategickými a koncepčnými dokumentmi, a to so stratégiou Európa 2020, Dunajskou stratégiou, apod. V oblasti územného rozvoja je stratégia koordinovaná s Koncepciou územného rozvoja Slovenska. V národnej stratégii je podpora týchto prioritných oblastí SR

- 1 Ľudské zdroje – zvýšenie kvality ľudského kapitálu
- 2 Ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť hospodárstva
- 3 Štrukturálne zmeny
- 4 Poznatkovo orientovaná ekonomika
- 5 Ochrana a tvorba životného prostredia

V spolupráci s vyššími územnými celkami boli definované strategické ciele regiónov na najbližšie roky v súlade s prioritami stratégie Európa 2020. Pre KSK boli definované tieto strategické ciele:

1. Zastavenie vytlačania pracovnej sily z trhu práce
2. Rozvoj vidieka podporou odbytu domácej poľnohospodárskej produkcie
3. Hľadanie alternatív k trhu práce pre pracovnú silu
4. Posilňovanie regionálnej identity podporou rozvoja občianskej spoločnosti
5. Posilňovanie regionálnej identity podporou rozvoja sociálnych ľudských práv
6. Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja dobrovoľníctva
7. Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany kultúrneho dedičstva
8. Posilňovanie regionálnej identity ochranou prírodného dedičstva

Cieľ národnej stratégie predstavuje pokračovanie trendu približovania sa úrovni EÚ, zvyšovanie konkurencieschopnosti Slovenska a jeho regiónov a tiež zvýšenie kvality života občanov Slovenskej republiky.

Nedostatkom pre koordináciu PHSR obce je, že zatiaľ nie je dostatočný program na úrovni mikroregiónu. V rámci ďalšieho programovacieho cyklu má byť program obce aktualizovaný v súlade s touto stratégiou a partnerstvom susedných obcí.

Ciele obce sú v súlade s národnou stratégiou v častiach: 2. Zvýšiť mieru kohézie a zlepšiť kvalitu života, 3. Vybudovať kvalitnú dopravnú a technickú infraštruktúru, 4. Skvalitniť služby pre rozvoj všetkých skupín obyvateľstva, 5. Stabilizovať vidiecku krajinu s ohľadom na produkčnú funkciu i prírodných hodnôt

b) Relevantnosť voči operačným programom

Operačné programy sú relevantné k strategickým cieľom národnej stratégie.

Relevantnosť strategických cieľov obce voči operačným programom je vyjadrená v kapitole „Možnosť zabezpečenia cieľov projektmi z fondov EÚ.“

Prehľad operačných programov na roky 2014 – 2020

P. č.	Operačné programy	Riadiaci orgán
1.	Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR
2.	Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR
3.	Ľudské zdroje	MPSVR SR
4.	Kvalita životného prostredia	MŽP SR
5.	Integrovaný regionálny operačný program	MPRV SR
6.	Efektívna verejná správa	MV SR
7.	Technická pomoc	ÚV SR
8.	Program rozvoja vidieka	MPRV SR
9.	Rybné hospodárstvo	MPRV SR
10.	Programy EÚS	-

Tento dokument je otvorený. V danej etape je zameraný na operačné programy, ktoré sa týkajú hlavne rozvoja miestnej samosprávy. Sú to:

- IROP - Integrovaný regionálny operačný program
- PRV - Program rozvoja vidieka
- KZP - Kvalita životného prostredia
- EVS - Efektívna verejná správa

c) **Relevantnosť voči PHSR KSK**

Stratégia PHSR KSK na roky 2016 – 2022 obsahuje 8 strategických cieľov a 20 špecifických cieľov. Prioritné špecifické ciele rozvoja sú:

Hospodárska oblasť

- 1.1 tvorba nových pracovných miest v IT oblasti,
- 1.2 v oblasti znalostnej ekonomiky,
- 1.3 v oblasti kreatívneho priemyslu,
- 1.4 v oblasti logistického priemyslu
- 1.5 v oblasti cestovného ruchu
- 2.1 podporou miestnych distribučných a spracovateľských sietí,
- 2.2 podporou vzniku miestnych produktov v oblasti vidieckeho turizmu
- 3.1 podpora rozvoja komunitného spôsobu života

Sociálna oblasť

- 4.1 podpora rozvoja spoločenskej zodpovednosti podnikania
- 4.2 podpora zvyšovania občianskej participácie podporou združovania obyvateľov
- 5.1 skvalitňovanie poskytovania sociálnych služieb
- 5.2 zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva
- 5.3 skvalitnenie systému vzdelávania
- 5.4 riadená migrácia
- 6.1 podpora vzniku a činnosti Regionálneho centra dobrovoľníctva
- 6.2 podpora budovania infraštruktúry dobrovoľníctva
- 7.1 zachovanie kultúrneho dedičstva

Environmentálna oblasť

- 8.1 budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry
- 8.2 zlepšenie kvality povrchových a podzemných vôd
- 8.3 zvýšenie kvality ovzdušia využívaním obnoviteľných zdrojov energie
- 8.4 zvýšenie objemu materiálového zhodnocovania odpadov
- 8.5 uchovanie a zveľaďovanie prírodného dedičstva

Ciele obce sú v súlade s vybranými cieľmi tém. Sú to hlavne Rozvoj podnikania, Zlepšenie ponuky sociálnych služieb, Tvorba krajiny, Rozvoj infraštruktúry.

3.1.6 Štruktúra cieľov

a) Strategické ciele

1. Zlepšenie infraštruktúry
2. Rozvoj podnikania a ľudských zdrojov
3. Riešenie životného prostredia

b) Špecifické ciele

1. Zlepšenie infraštruktúry

1.1 Zlepšenie dopravnej, informačnej a miestnej infraštruktúry

- 1.1.1 Zlepšenie miestnej infraštruktúry a príslušenstva
 - 1.1.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a prístupových ciest
 - 1.1.1.2 Vybudovanie cestného obchvatu
 - 1.1.1.3 Výstavba a rozšírenie parkovísk (cintorín, MŠ)
 - 1.1.1.4 Dobudovanie nových chodníkov
 - 1.1.1.5 Rekonštrukcia/úpravy autobusových zastávok
 - 1.1.1.6 Výstavba chodníka Ťahyňa – Pavlovce (aj pre cyklistov)
 - 1.1.1.7 Komplexná modernizácia verejného osvetlenia
 - 1.1.1.8 Obnova hasičskej zbrojnice a hasičského zboru
- 1.1.2 Budovanie informačných a komunikačných sietí
 - 1.1.2.1 Vytvorenie a publikovanie informačného materiálu o obci
 - 1.1.2.2 Zlepšiť dostupnosť a rýchlosť internetu vybudovaním optickej siete
 - 1.1.2.3 Zriadiť v obci lepší kamerový systém (bezpečnosť)

1.2 Zlepšenie sociálnej, zdravotnej a bytovej starostlivosti

- 1.2.1 Zlepšenie sociálnej starostlivosti a služieb
 - 1.2.1.1 Zlepšiť starostlivosť o starých a chorých (donáška obedov)
 - 1.2.1.2 Vybudovať domov dôchodcov
 - 1.2.1.3 Zriadiť denný stacionár pre seniorov
 - 1.2.1.4 Riešiť bezpečnosť v obci (najmä v noci, znížiť hluk)
 - 1.2.1.5 Podporiť rozvoj nových služieb obyvateľstvu
- 1.2.2 Riešenie sociálnych problémov rómskeho etnika
 - 1.2.2.1 Spracovanie komunitného plánu
 - 1.2.2.2 Zlepšiť aktivity a služby pre marginalizované skupiny
 - 1.2.2.3 Zriadiť/obnoviť obecné hliadky (poriadok v obci)
 - 1.2.2.4 Výstavba komunitného centra (využiť existujúci priestor v intraviláne obce)

1.3 Rozvoj podmienok pre vzdelávanie, kultúru a šport

- 1.3.1 Zlepšenie podmienok pre kultúrny život
 - 1.3.1.1 Rekonštrukcia domu kultúry (energia, kapacita)
 - 1.3.1.2 Zriadenie klubu mladých a klubu dôchodcov
 - 1.3.1.3 Podpora folklórnym a umeleckým skupinám
 - 1.3.1.4 Podpora rozvoju nových klubov a kultúrnych spolkov
 - 1.3.1.5 Podpora rozvoja kultúrnych aktivít a tradícií rómskej mládeže
 - 1.3.1.6 Dokončenie úprav cintorína
 - 1.3.1.7 Obnova amfiteátra (letné kino, pútnické akcie)
- 1.3.2 Zlepšenie podmienok pre vzdelávanie
 - 1.3.2.1 Rekonštrukcia a rozšírenie kapacity materskej školy
 - 1.3.2.2 Modernizácia učební novým vybavením základnej školy
 - 1.3.2.3 Rekonštrukcia a modernizácia telocvične ZŠ
 - 1.3.2.4 Obnova areálu a okolia ZŠ (dvor, oplotenie)
 - 1.3.2.5 Podpora základnej školy a jej aktivít (zlepšiť dopravné spoje)
- 1.3.3 Zlepšenie podmienok pre šport
 - 1.3.3.1 Rekonštrukcia futbalového štadiónu

- 1.3.3.2 Rekonštrukcia multifunkčného ihriska
- 1.3.3.3 Premiestnenie detského ihriska
- 1.3.3.4 Podpora klubov a organizovania športových podujatí
- 1.3.3.5 Sprístupnenie telocvične resp. zriadenie posilňovne

2. Rozvoj podnikania a ľudských zdrojov

2.1. Tvorba podmienok podnikania a rozvoja ľudských zdrojov

- 2.1.1 Rozvoj poľnohospodárskej výroby a podmienok vidieckej turistiky
 - 2.1.1.1 Podpora projektom zameraných na turistiku a agroturistiku
 - 2.1.1.2 Podpora poľnohospodárskym podnikom a malým farmárom
 - 2.1.1.3 Organizovanie školení a vzdelávania pre podnikateľov
 - 2.1.1.4 Obnova kultúrnych a remeselných tradícií obce
- 2.1.2 Tvorba ponúk (produktov) obce
 - 2.1.2.1 Revitalizácia obecného parku a zriadenie letnej reštaurácie
 - 2.1.2.2 Budovanie cyklotras s väzbou na mikroregión
 - 2.1.2.3 Spracovať plán pravidelných spoločenských a kultúrnych akcií
 - 2.1.2.4 Rekonštrukcia neobývaných budov (JAS, jazdiareň, na podnikanie)
 - 2.1.2.5 Podpora výstavby ubytovacích kapacít pre pútnikov (stretnutia mládeže)

2.2. Rozvoj spolupráce s podnikateľmi a propagácia obce

- 2.2.1 Tvorba koncepcie rozvoja obce
 - 2.2.1.1 Aktualizácia územného plánu
 - 2.2.1.2 Analýza využitia potenciálu vlastných zdrojov (prenájom budov, pozemkov)
 - 2.2.1.3 Spracovať koncepciu rozvoja CR pre podmienky obce
 - 2.2.1.4 Koncepcia využitia prírodných zvláštností (Ortov, chránené oblasti)
 - 2.2.1.5 Príprava výstavby priemyselného parku
- 2.2.2 Tvorba partnerstiev pre podnikanie
 - 2.2.2.1 Plán spolupráce so susednými obcami a MAS (medzi riekami)
 - 2.2.2.2 Vyhľadávanie záujemcov o podnikanie (rozvojový marketing)
 - 2.2.2.3 Plán využitia poľovného revíru pre agroturistiku
 - 2.2.2.4 Vytvorenie partnerstva s obcou na Ukrajine

3. Riešenie životného prostredia

3.1 Zlepšenie kvality životného prostredia

- 3.1.1 Dobudovanie odpadového hospodárstva
 - 3.1.1.1 Vybudovanie odtokových priekop okolo ciest a chodníkov
 - 3.1.1.2 Zintenzívniť napojenie domov na kanalizáciu
 - 3.1.1.3 Likvidácia záťaže zo starej skládky (mŕtve rameno Uh)
 - 3.1.1.4 Zefektívnenie separovaného zberu odpadov
 - 3.1.1.5 Zriadenie zberného dvora odpadov (využiť priestor hospodárskeho dvora)
 - 3.1.1.6 Eliminácia znečistenia od septikov a žump
- 3.1.2 Skrášlenie obce
 - 3.1.2.1 Vybudovať oddychové zóny (lavičky, detské ihrisko, apod.)
 - 3.1.2.2 Úpravy verejných priestranstiev (zelen, zemné úpravy)
- 3.2.1 Zveľadenie a využitie krajiny
 - 3.2.2.1 Obnova vyrúbanej zelene po budovaní infraštruktúry
 - 3.2.2.2 Podpora obnovy pôdy pre tradičné poľnohospodárstvo
 - 3.2.2.3 Riešiť problematiku zníženia znečistenia ovzdušia (Vojany)
 - 3.2.2.4 Koncepcia revitalizácie územia (okolo kanálov)

3.2. Špecifické ciele programu

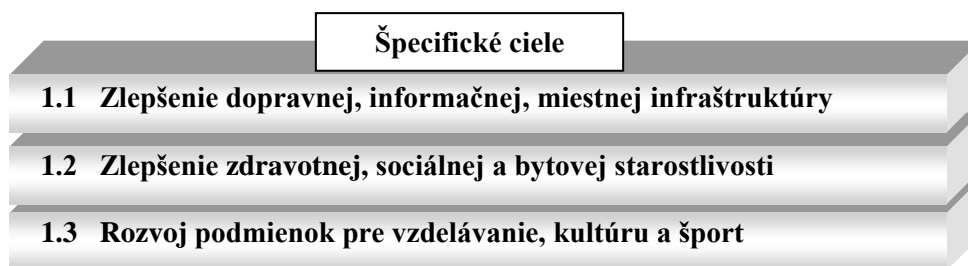
Tri strategické ciele programu (Zlepšenie infraštruktúry, Rozvoj podnikania a ľudských zdrojov, Riešenie životného prostredia) vyjadrujú súčasne aj priority riešenia problémov obce. Podrobnejšie stanovenie priorít na úrovni špecifických cieľov je vykonané v tabuľke (dotazník poslanca) ohodnotením týchto cieľov. Zoznam aktivít alebo typových projektov pre zabezpečenie cieľov je uvedený v ďalšej kapitole.

Spríevodnými cieľmi programu v rámci programového cyklu by malo byť:

- Hľadať možnosti medzinárodnej spolupráce a pomoci podnikateľským subjektom s väzbou na región v rozvoji ich aktivít
- Rozvinúť spoluprácu na oficiálnom poli s KSK v spolupráci so štátnou správou a predovšetkým v oblasti kontaktov medzi jednotlivými obcami, blízkymi mikroregiónmi a hlavne podnikateľskými subjektmi
- Analyzovať situáciu v regióne a vykonávať rozvojový marketing pre hlavné smery stratégie a podporovať jeho propagáciu
- Zvyšovať dynamiku rozvoja informačnej infraštruktúry, hlavne v oblasti komunikácie na báze internet

Popis cieľov je vykonaný s ohľadom na zabezpečenie ich naplnenia pomocou konkrétnych projektov v časti „Možnosť zabezpečenia cieľov projektmi z fondov“. V tejto kapitole je určená aj relevantnosť cieľov programu k cieľom operačných programov IROP, PRV a KZP.

3.2.1 Strategický cieľ č.1 – Zlepšenie infraštruktúry

Špecifický cieľ č.1.1 - Zlepšenie dopravnej, informačnej a miestnej infraštruktúry

Nadviazať na priority regiónu KSK uprednostňovať budovanie infraštruktúry pre turistiku u obcí bez ekonomického zázemia, riešiť stav cestných komunikácií, dobudovať a rekonštruovať chodníky, odstavné a parkovacie plochy, prístrešky pre cestujúcich, sprístupniť obec úpravou miestnych ciest (vo vzťahu k ľahšej dostupnosti širšieho okolia turistov, investorov, podnikateľov), rekonštrukcie verejného osvetlenia, lepšie využiť miestne budovy apod.

Oblasť informácií a komunikácie je smerovaná do dvoch častí. Prvou je zvýšenie iniciatívy obyvateľstva lepšou informovanosťou cestou internetu zrýchlením siete prípadne výstavbou káblovej televízie (pre obyvateľov aj pre zábery turistiky). Druhá časť je nasmerovaná na zlepšenie informovanosti o obci voči okoliu (poskytovaním informácií pre širokú verejnosť). I v tomto prípade je možnosť využitia fondov EU na modernizáciu sietí,

Špecifický cieľ č. 1.2 - Zlepšenie zdravotnej, sociálnej a bytovej starostlivosti

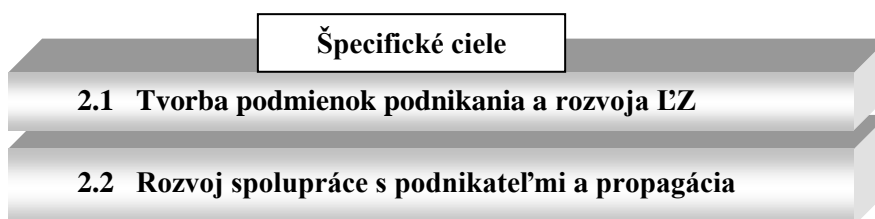
Úlohou je zlepšiť sociálne služby. Hlavne podporiť a zabezpečiť starostlivosť o starých a chorých občanov, s možnosťou využitia Hospicu v rámci mikroregiónu, zariadenia zdravotného strediska, opatrovateľskej služby, apod. Pre oblasť sociálnych služieb je potrebné spracovať koncepciu napr. vo forme komunitného plánu. Opatrenia by mali byť zamerané aj na riešenie problémov rómskej komunity.

Významná je výstavba infraštruktúry v súvislosti s novou výstavbou rodinných domov. V bytovej oblasti je úlohou zabezpečovať sociálne byty, pozemky a s nimi súvisiace rozširovanie inžinierskych sietí, modernizácia štruktúry a rozšírenie služieb.

Špecifický cieľ č. 1.3 – Rozvoj podmienok pre vzdelávanie, kultúru a šport

Má prispieť k zvýšeniu kvality života obyvateľov obce a zvýšeniu príťažlivosti jej vidieckeho charakteru. Je potrebná rekonštrukcia a modernizácia verejných budov. Akcie smerujú na dobudovanie sociálneho zariadenia a rozšírenia t. MŠ o školskú jedáleň, rekonštrukciu domu smútku a jeho vybavenia, rozšírenie a modernizáciu športových ihrísk, podporu športovým oddielom a rôznym dobrovoľníkom, Tiež je potrebné podporiť a obnoviť tradície, divadlo a kultúrne spolky.

3.2.2 Strategický cieľ č.2 – Rozvoj podnikania a ľudských zdrojov

Špecifický cieľ č. 2.1 – Tvorba podmienok podnikania a rozvoja ľudských zdrojov

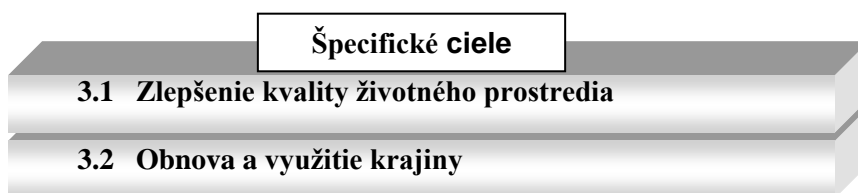
Koncepcia má vychádzať z prípravy dokumentácie a získavania informácií. Limit rozvoja územia určuje územný plán. Možnosti obce je potrebné zhodnotiť tak, aby ponuka produktov bola zaradená v rámci mikroregiónu. Do produktov cestovného ruchu je dobré zaradiť aj akcie obce. Tým možno dosiahnuť motivačný prvok pre obnovu a rozvoj ďalších kultúrnych akcií, ktoré by mali mať pravidelný charakter v spojení s vidieckou turistikou.

Agroturistiku zamerať na využitie poľnohospodárskych daností územia vhodných so službami v oblasti výroby environmentálnych potravín a bývania v súkromí. Pre rozvoj agroturistiky obec musí zvýšiť vplyv a získať podnikateľov, aby zavádzali environmentálne technológie spracovania potravín, vykonať analýzu pre budovanie agrofariem. Cieľom, je podporiť projekty infraštruktúry pre rozvoj turistiky. V pláne je rozširovanie cykloturistických trás (s väzbou na mikroregión), obnova objektov ľudovej architektúry a niektorých ďalších nevyužitých objektov (pre poskytovanie priestorov formou zvýhodnenia), ktoré budú slúžiť pre rozvoj obce a jej obyvateľov.

Špecifický cieľ č. 2.1 – Rozvoj spolupráce s podnikateľmi a propagácia obce

Je to cieľ rozvoja vlastných aktivít obce. Obec nemá dostatok majetku vhodný k zhodnoteniu pre dlhodobý výnos kapitalizáciou svojich prostriedkov preto musí hľadať prostriedky na realizáciu cieľov prostredníctvom firiem, kultúrnych fondov, nadácii ako aj fondov EÚ. Obec musí vyvinúť úsilie na zvýšenie vplyvu na podnikateľov pre získanie prostriedkov. Zamerať sa na získavanie kontaktov, poskytovať informácie podnikateľom a neustále propagovať zábery obce, podporovať projekty, vykonávať celkovú propagáciu obce navonok formou ponuky poskytovaných produktov turistiky a agroturistiky, položiť dôraz na informatizáciu podnikateľov a partnerov cez internet, vykonávať marketing a neustále vyhodnocovať záujem. Úlohou je zlepšiť a zintenzívniť spoluprácu v rámci mikroregiónu a tiež nájsť alternatívy k chýbajúcej atraktivite obce a zvýšiť lukrativnosť jej prostredia.

3.2.3 Strategický cieľ č.3 - Riešenie životného prostredia

Špecifický cieľ č. 3.1 – Zlepšenie kvality životného prostredia

Prioritou je vybudovať kanalizáciu a čističku odpadových vôd. Pozornosť bude venovaná odpadu, zabráneniu vytvárania čiernych skládok, účinnejšiemu odvozu domového odpadu a separovanému zberu odpadu, opatrenia na ochranu vody a pôdy (používania chemikálií pri hnojení pôdy).

Dlhodobou úlohou je zlepšovanie prostredia obce, problémom je pozostatok devastácie okolia bývalého štátneho podniku Semex. skultúrne okolia OcU (zeleň, zemné úpravy, lavičky). Pre zatraktívnenie obce je vhodné do cieľov zaradiť aj obnovu zostatkov objektov ľudovej architektúry (využiť pritom domáce zdroje) a vybudovanie oddychovej zóny.

Špecifický cieľ č. 3.2 – Obnova a využitie krajiny

Opatrenia cieľa obnovy a využitia krajiny smerujú na podporu rozvoja turistiky a ochranu hodnotných lokálnych územných centier. Úsilie je zamerané na obnovu a ochranu zdevastovanej ornitologickej lokality a miesta kde sa zdržuje zver (Klečenovský lesík) vrátane zalesnenia. Cieľom je zriadiť ornitologické chránené územie pre vtáctvo a zver (Naturpark) a tým zvýšiť lukrativnosť .

Vzhľadom k poľnohospodárskej tradícii rastlín a pestovania ovocia, zeleniny (kvalitnej a nekontaminovanej pôde), chovu zvierat je zámerom orientácia na výrobu zdravých a bezpečných potravín pre zábery agroturistiky.

4. Programová časť

4.1 Zabezpečenie stratégie programu

Výstupy z nadradených strategických rozvojových dokumentov a lokálnej stratégie rozvoja majú nasledujúce prieniky.

- a) Rozvoj bývania v nových lokalitách a podpora bývania v obci
- b) Rozvoj podmienok pre podnikanie v obci so zameraním na agroturistiku
- c) Ochrana prírody a krajiny, podpora prvkov ekologickej stability, zachovanie hodnôt
- d) Zariadenia pre podporu sociálnych služieb
- e) Zariadenia a koridory dopravných tratí (železnica, cesty I. triedy)
- f) Odpadové hospodárstvo – zariadenia pre zber, triedenie a kompostovanie odpadu
- g) Rozvoj podmienok pre rozvoj pešej turistiky a cykloturistiky (turistické trasy, cyklotrasy)
- h) Rozvoj služieb pre kultúru, vzdelávanie, šport, rekreáciu (dom kultúry, školy, ihriská),

Pri realizácii cieľov majú byť uplatnené nasledujúce nástroje:

- Zabezpečenie informovanosti obyvateľstva, podnikateľov a predstaviteľov samosprávy možnostiach podpor z fondov SR, EU
- Financovanie rozvojových projektov obce a u vybraných subjektov v súlade s pravidlami EU pre štrukturálne fondy
- Spolupráca so susednými obcami, mikroregiónmi, štátnou správou, samosprávou a miestnymi rozvojovými agentúrami
- Zabezpečenie územného plánu s nadväzujúcou komplexnou analýzou územia, ktorá bude tieto plány ďalej rozvíjať o prvky nepodchytené, napríklad v oblasti sociálnej, podpory rozvoja zamestnanosti, obnovy kultúrnych tradícií apod.

Stratégia definovaná cieľmi je zabezpečovaná v týchto častiach:

- a) stanovením hlavných rozvojových aktivít (vo forme návrhu typových projektov)
- b) stanovením plánu (priority, finančné a časové ohodnotenie, postup aktivít)
- c) organizácia a manažment programu (pre cyklický a iteračný proces programovania)

4.2 Návrh projektov na realizáciu programu

4.2.1 Návrh hlavných rozvojových aktivít

Sú stanovené na podporu plnenia cieľov. Výber aktivít je vykonaný na základe analýzy potenciálu a hodnotenia reálnosti cieľov. Toto hodnotenie je podložené návrhom typových projektov, ktoré sú vhodné pre akčný plán realizácie cieľov. Selekcia možných aktivít je vykonaná podľa toho ako môžu aktivity prispieť svojím podielom k rozvoju. Presnejší pohľad je možný až na základe spracovania príslušných koncepcií, analýz a rozborov pre cieľové aktivity v súlade s územným plánom, ktoré k cieľom vytvárajú nielen možnosti ale aj limity pre rozvoj územia.

Zoznam navrhovaných projektov okrem zhodnotenia reálnosti cieľov umožňuje odhadnúť rozsah finančného zabezpečenia cieľov a ich rozloženie v časovom horizonte stanovenom pre

stratégiu programu. Návrh typových projektov slúži pre ohodnotenie reálnosti cieľov s ohľadom na zdroje (čas, financie, ľudské zdroje) v častiach:

- ohodnotenie rozsahu
- ohodnotenie nákladov
- stanovenie časového horizontu
- spôsobu zabezpečenia realizácie

Definované ciele obce vychádzajú z potrieb a ich prejednávaní a zjednotenia na úrovni zástupcov obce. Do rámca programu obce bola z hľadiska projektov zakomponovaná hlavne táto problematika:

• koncepcia rozvoja územia
• modernizácia infraštruktúry (dopravná, obslužná, technická)
• rozvoj podnikania v oblasti poľnohospodárskej výroby a turistiky
• obnova remesiel, kultúrnych tradícií a folklórnych zvykov vidieka
• riešenie sociálnych služieb v obci
• riešenie infraštruktúry v súvislosti s rozvojom novej IBV
• získavanie potenciálnych investorov pre zaujímavé projekty
• možnosti vidieckej turistiky, agroturistiky
• riešenie nadväzujúcej infraštruktúry a služieb
• cyklotrasy a trasy pre pešiu turistiku
• cielená výchova, informovanie obyvateľov
• komplexné zveladenie priestranstiev obce a okolia chránených území
• zlepšenie priestorových podmienok pre vzdelávanie, kultúru a šport

Pre odhad finančného zabezpečenia cieľov sa vychádza z ohodnotenia nákladov na projekty, ktoré riešia opatrenia programu. Je potrebné navrhovať také projekty, ktoré zabezpečia prílev investícií resp. dynamiku ďalšieho rozvoja. Obsah projektu určuje rozsah a spôsob zabezpečenia na základe stanoveného plánu.

4.2.2 Projekty rozvoja

Spracovanie projektu rozvoja plní tento účel a požiadavky:

- Slúži pre prípravu a realizáciu akcie zameranej na ciele programu. Je chápaný ako proces (súbor činností) od prípravy, spracovania projektovej dokumentácie až po realizáciu a vyhodnotenie (nie je to len projektová dokumentácia).
- Spracovanie vyžaduje čas, odbornú zdatnosť, kvalitné informácie a použitie rôznych metód. Výber metód je vykonaný podľa cieľa, typu projektu a rozsahu riešenia. V častiach musí dodržať štandardne formalizovaný postup a obsah.
- Každý projekt uchádzajúci sa o finančnú podporu (granty v SR a EU) alebo nie musí zdôvodniť účelnosť, realizovateľnosť, životaschopnosť a zúročenie investovaných finančných prostriedkov. Rieši sa v plnej súčinnosti partnerov.
- Obsah projektu v zásade by mal by zodpovedať na otázky typu čo, kde, kto, ako, kedy, za koľko?. Výsledná dokumentácia (rôzneho zamerania má iný obsah, použité metódy, formalizované pravidlá a štruktúru napr. projekt stavby, informačný systém, projekt vzdelávania). Vo všeobecnosti v zmysle projektového riadenia, projekt obsahuje:

- Identifikáciu projektu (zadanie projektu, cieľ)
- Zdôvodnenie projektu (porovnanie prínosov, rizík a nákladov projektu)
- Popis a charakteristiky projektu (rozsah projektu, výstupy, obmedzenia)
- Časový harmonogram projektu (plán aktivít projektu v čase a zodpovednosť)
- Finančný plán projektu (vytvorenie porovnávacej základne projektu)
- Manažment, monitoring a hodnotenie (organizácia, štruktúra, kritéria, skutočnosť)

4.2.3 Zoznam projektov rozvoja

Zoznam je špecifikovaný vo forme návrhu takých typových projektov pre jednotlivé špecifické ciele, ktoré zabezpečujú realizáciu stratégie obce.

Strategický cieľ 1 – Zlepšenie infraštruktúry

1.1 Zlepšenie dopravnej, informačnej a miestnej infraštruktúry

☐ Projekty rekonštrukcie miestnych, prístupových ciest a príslušenstva
☐ Návrh projektu na výstavbu cestného obchvatu
☐ Projekt dobudovania chodníkov
☐ Projekt rekonštrukcie autobusových zástavok
☐ Projekt obnovy hasičskej zbrojnice
☐ Projekty parkovísk (cintorín, MŠ)
☐ Projekt modernizácie verejného osvetlenia
☐ Projekt výstavby chodníka Ťahyňa – Pavlovce (aj pre cyklistov)
☐ Projekt výstavby optickej siete
☐ Projekt kamerového systému (rozšíriť, skvalitniť)

1.2 Zlepšenie sociálnej, zdravotnej a bytovej starostlivosti

☐ Spracovanie komunitného plánu
☐ Projekt Výstavba komunitného centra
☐ Projekt výstavby domova dôchodcov
☐ Projekt zriadenia denného stacionáru
☐ Zriadenie donášky obedov pre starých a chorých
☐ Plán zabezpečenia verejného poriadku a bezpečnosti v obci
☐ Projekt zriadenia obecnej hliadky

1.3 Zlepšenie podmienok pre vzdelávanie, kultúru a šport

☐ Projekt dokončenia úprav cintorína
☐ Projekt rekonštrukcie domu kultúry (energia, kapacita)
☐ Projekt Rekonštrukcia materskej školy
☐ Projekt obnovy amfiteátra (etné kino, pútnické akcie)
☐ Projekt rekonštrukcie a modernizácie telocvične ZŠ
☐ Projekt modernizácie vybavenia učebni ZŠ
☐ Projekt rekonštrukcie futbalového štadiónu
☐ Projekt rekonštrukcie multifunkčného ihriska
☐ Projekt posilňovne (priestory, vybavenie)
☐ Program podpory pre rómsku mládež
☐ Projekt obnovy areálu a okolia ZŠ (dvor, oplotenie)

Strategický cieľ 2 - Rozvoj turistického ruchu

2.1 Tvorba podmienok podnikania a rozvoja ľudských zdrojov

☐ Program školení a vzdelávania pre podnikateľov
☐ Projekt rekonštrukcie bývalej budovy JAS
☐ Projekt rekonštrukcie jazdiarne
☐ Projekt revitalizácia obecného parku a zriadenie letnej reštaurácie
☐ Plán pravidelných spoločenských, kultúrnych a športových akcií v obci
☐ Návrh projektu ubytovacích kapacít pre pútnikov (stretnutia mládeže)
☐ Projekt cyklotras s väzbou na mikroregión
☐ Projekt letnej reštaurácie (v obecnom parku)
☐ Spracovanie aktualizácie územného plánu

2.2 Rozvoj spolupráce s podnikateľmi a propagácia obce

☐ Konceptia rozvoja CR pre podmienky obce
☐ Konceptia využitia prírodných zdrojov obce (Ortov, chránené oblasti, poľovníctvo)
☐ Plán spolupráce s partnermi (MAS, obce, podnikatelia, obyvatelia)
☐ Projekt informačného systému obce
☐ Analýza a konceptia využitia potenciálu vlastných zdrojov obce

Strategický cieľ 3 – Riešenie životného prostredia

3.1 Zlepšenie kvality životného prostredia

☐ Projekt výstavby odtokových priekop
☐ Projekt likvidácie starej skládky
☐ Projekt oddychovej zóny (lavičky, detské ihrisko)
☐ Plán realizácie kanalizačných prípojok
☐ Projekt Triedený zber v obci Pavlovce nad Uhom (zberný dvor)

3.2 Obnova a využitie krajiny

☐ Projekt obnovy zelene (po budovaní infraštruktúry)
☐ Projekt oddychových zón
☐ Projekty úprav voľných priestranstiev v obci
☐ Konceptia revitalizácie územia

5. Realizačná časť

5.1 Problémy, ciele a projekty pre najbližšie obdobie (priority)

V tomto štádiu programovacieho cyklu sú prioritné ciele ohodnotené v rámci predloženého „Dotazníka starostov a poslancov“ - Odsúhlasenie cieľov a stanovenie priorít so stanovením stupnice hodnôt: 1, 2, 3 (1 – najvyššia, 3 – najnižšia) pre špecifické ciele a ich opatrenia.

- a) Najdôležitejšie problémy, ktoré sú potrebné v obci na liehavo riešiť:
1. Zlý stav miestnych komunikácií
 2. Chodníky, priekopy, verejná zeleň
 3. Osvetlenie obce popri cestách (aj priechody pre chodcov)
 4. Bezpečnosť a poriadok v obci – obnoviť poriadkovú službu (problém financovanie)

- b) Ciele (vrátane riešenia problémov v bode a) pre najbližšie obdobie, ktoré chce obec realizovať v najbližšej budúcnosti (konkrétnejšie v ďalšom texte):
- Rekonštrukcia všetkých komunikácií
 - Zriaďiť poriadkovú službu
 - Zlepšiť životné prostredie obce, obnoviť zeleň na verejných priestranstvách
- c) Projekty, ktoré chce obec realizovať v najbližšej budúcnosti:
- Hlavné projekty podľa zoznamu projektov
- d) Očakávania od programu rozvoja obce (PHSR)
- Starosta a obyvatelia obce predpokladajú, že program rozvoja im pomôže zlepšiť úroveň života v priestore obce. To znamená:
- Postupne odstraňovať súčasné problémy obce zaznamenané v časti „Hlavné problémy obce v súčasnosti (priority)“
 - Naplňovať definované ciele realizáciou projektov, ktoré boli špecifikované v časti „Zoznam projektov“
 - Získavať finančné prostriedky, nástroje a partnerov pre zabezpečenie realizácie cieľov stanovených v časti „Štruktúra cieľov“

5.2 Plán realizácie programu

Základom plánu programu je:

- stanovenie priorít (na úrovni špecifických cieľov)
- finančný plán (s jeho časovým rozlíšením),
- ktorý súčasne určuje aj harmonogram postupu jeho zabezpečovania (postup realizácie jednotlivých cieľov formou konkrétnych projektov).

Druhou podmienkou (podmieňuje aj prvú) je:

- organizácia a
- kvalitný manažment pre proces naplňovania plánu programu a jeho aktualizáciu

5.2.1 Finančný plán

Pre finančný plán je možno vychádzať zo súčasných podmienok a očakávaných predpokladov získavania zdrojov na realizáciu programu. Absolútne ohodnotenie nie je možné vykonať v tomto štádiu vzhľadom k nedostatku koncepčných podkladov pre ohodnotenie navrhovaných typových projektov. Budú upresňované v ďalšom cykle programovania. Východiskový odhad možno založiť na predpoklade, že najväčšie zdroje vyžadujú rozsiahle alebo komplikované projekty. Sú to predovšetkým ciele a projekty v nasledujúcich tabuľkách:

a) Ciele, ktoré chce obec realizovať v najbližšej budúcnosti

1.1.1.1	Rekonštrukcia miestnych komunikácií a prístupových ciest
1.1.1.3	Výstavba a rozšírenie parkovísk (cintorín, MŠ)
1.1.1.4	Dobudovanie chodníkov (bezpečnosť na ceste)
1.1.1.7	Komplexná modernizácia verejného osvetlenia
1.1.2.2	Zriaďiť v obci lepší kamerový systém
1.2.1.3	Zriaďiť denný stacionár pre seniorov
1.2.1.4	Riešiť bezpečnosť v obci (najmä v noci, znížiť hluk)
1.2.2.3	Zriaďiť/obnoviť obecné hliadky (poriadok v obci,)
1.2.2.4	Výstavba komunitného centra
1.3.2.1	Rekonštrukcia a rozšírenie kapacity materskej školy

2.1.2.1	Revitalizácia obecného parku a zriadenie letnej reštaurácie
2.1.2.4	Rekonštrukcia neobývaných budov (JAS, jazdiareň, na podnikanie)
3.1.1.1	Vybudovanie odtokových priekop okolo ciest a chodníkov
3.1.1.5	Zriadenie zberného dvora odpadov
3.1.2.2	Úpravy verejných priestranstiev (zeleň, zemné úpravy)

b) Projekty, ktoré chce obec realizovať v najbližšej budúcnosti

☐	Projekty rekonštrukcie miestnych, prístupových ciest a príslušenstva
☐	Projekt dobudovania chodníkov
☐	Projekt Výstavba komunitného centra
☐	Projekt Triedený zber v obci Pavlovce nad Uhom (zberný dvor)
☐	Projekt zefektívnenia zberu odpadu (kontajner, recyklácia)
☐	Projekt modernizácie verejného osvetlenia
☐	Projekt výstavby odtokových priekop
☐	Plán zabezpečenia verejného poriadku a bezpečnosti v obci
☐	Projekt zriadenia obecnej hliadky
☐	Projekt kamerového systému (rozšíriť, skvalitniť)
☐	Projekt Rekonštrukcia materskej školy
☐	Projekty parkovísk (cintorín, MŠ)
☐	Projekt letnej reštaurácie (v obecnom parku)
☐	Projekt rekonštrukcie jazdiarne
☐	Projekt obnovy zelene (po budovaní infraštruktúry)

Pri realizácii možno použiť kombinovaného financovania projektov z rôznych zdrojov:

- pomocou národných a medzinárodných projektov
- zahraničnej finančnej pomoci
- prostredníctvom rozvojových programov SR
- pomocou zo štrukturálnych fondov EU a kohézneho fondu
- vlastnými investíciami podnikateľov
- pomocou bankových úverov
- z vlastných zdrojov obce

a) Verejné financovanie

Regionálny rozvoj je podľa § 4 ods. 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja financovanie možné zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev, zo štátnych účelových fondov, z rozpočtov vyšších územných celkov, z rozpočtov obcí.

b) Fondy EU

Sú to predovšetkým alokované zdroje na financovanie aktivít regionálneho rozvoja. Regionálny rozvoj je prierezová problematika, ktorá reflektuje na všetky sociálnoekonomické aktivity, ktoré sa vykonávajú na určitom území. Existujúce finančné nástroje sa vyznačujú rozptýlenosťou a komplikovaným prístupom k nim.

c) Ďalšie zdroje

Vlastné zdroje: Predajom, nájmom alebo je vložením majetku do podnikania, tiež možnou emisiou komunálnych obligácií s dlhou dobou splatnosti, apod.

Externé zdroje: Zvýhodnené úvery domácich a zahraničných finančných inštitúcií, ďalšie grantové schémy EU a iných vyspelých krajín.

Súkromné zdroje: fyzické a právnické podnikateľských subjekty alebo združenia podnikateľov v spojení so združením obcí/mikroregiónu

Presnejšia špecifikácia finančného rámca a alokácie finančných prostriedkov na realizáciu stratégie, jej konkrétnych opatrení a úloh bude vykonaná postupne na základe verejného schválenia predloženej stratégie rozvoja. Spresnenie finančného plánu bude riešené ako súčasť ďalšej etapy programovacieho cyklu programu.

- Je potrebné zdôrazniť, že možná výška získanej podpory EU uvedená predtým je zo
- štrukturálnych fondov. Tá je limitovaná vo väčšine prípadoch len kvalitou projektov. Môže byť teda podstatne vyššia ale aj nižšia.
- Za významnú oblasť na získanie finančnej pomoci je možno považovať aj fondy EU,
- ktoré sú mimo uvedeného rámca (štrukturálny, kohézny) ako aj štátne "granty" vyspelých krajín. Tieto možnosti sú podmienené princípom združovania a partnerstva.

Obce v rámci svojich kompetencií musia zabezpečovať činnosti a s nimi súvisiace náklady zo získaných verejných zdrojov a majetku. Vzhľadom súčasnemu rozpočtov obce a veľkosti hmotného a nehmotného majetku je preto potrebné hľadať zdroje predovšetkým v oblasti fondov EU a v skupine ďalších zdrojov.

5.2.2 Štrukturálne a ďalšie podporné fondy EU

V SR nie je dostatok efektívnych finančných nástrojov na podporu regionálneho rozvoja mimo fondov EÚ. Z toho dôvodu je v ďalšej časti uvedený prehľad možnosti financovania z rôznych fondov. Na všetky operačné programy boli SR pridelené finančné prostriedky v celkovom objeme 15 329 374 992 eur

Zoznam operačných programov a ich alokácie:

P. č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Pridelené finančné prostriedky v EUR
1.	Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 266 776 537
2.	Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 966 645 373
3.	Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 204 983 517
4.	Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 137 900 110
5.	Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 754 490 415
6.	Efektívna verejná správa	MV SR	278 449 284
7.	Technická pomoc	ÚV SR	159 071 912
8.	Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 545 272 844
9.	Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15 785 000
	SPOLU		15 329 374 992

Ako už bola zmienka dôležité pre obec z hľadiska možnosti získania financií sú hlavne operačné programy: IROP - Integrovaný regionálny operačný program, PRV - Program rozvoja vidieka, KZP - Kvalita životného prostredia, EVS - Efektívna verejná správa.

Programy EÚS 2014 – 2020

P. č. Operačný program

Zodpovedný orgán

Programy cezhraničnej spolupráce:

1	Slovenská republika – Česká republika 2014-2020	MPRV SR
2	Slovenská republika – Rakúsko 2014 -2020	MPRV SR

3	Poľsko - Slovenská republika 2014-2020	MPRV SR
4	Maďarsko - Slovenská republika 2014-2020	MPRV SR
5	ENI Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina	MPRV SR

Programy nadnárodnej spolupráce:

6	Stredná Európa 2014 – 2020	ÚV SR
7	Dunajský program 2014 – 2020	ÚV SR

Programy medzinárodnej spolupráce:

8	INTERREG	MH SR
9	ESPO	MDVRR SR
10	INTERACT	BSK a MH SR
11	URBACT	MDVRR SR

Ďalšie podporné programy EK:

- Horizont 2020,
- Inteligent Energy,
- Life, Kreatívna Európa 2014-2020, a iné.

Európske podporné fondy:

- Fond európskej pomoci pre najviac odkázané osoby (OP pomoci pre najviac odkázané osoby, Rómovia, MPSVR SR), a iné

Ďalšie podporné programy:

- Švajčiarsky finančný mechanizmus,
- Nórsky finančný mechanizmus,
- Podporné programy UNDP, a iné.

Priority pre financovanie

Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 – 2020 je zameraný na:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
- infraštruktúru pre hospodársky rast a tvorbu pracovných miest,
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
- udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
- modernú a profesionálnu verejnú správu.

5.3 Etapy a postup realizácie programu

Prvá časť kapitoly obsahuje hlavné etapy a procesy. V druhej časti formou tabuľky je odhadovaný časový harmonogram s % plnenia špecifických cieľov programu, ktoré súčasne vyjadrujú aj % čerpania zdrojov požadované na ich realizáciu. Absolútne čiastky na zabezpečenie cieľov formou projektov budú stanovené v ďalšom programovacom cykle.

5.3.1 Hlavné etapy programu

Etapa E1 - Príprava spoločnej stratégie v rámci partnerstva

- informovanie obyvateľstva o stratégií obce
- návrh stratégie programu rozvoja obce
- hrubý návrh rozpočtu na príslušné obdobie vo vzťahu k programu
- zabezpečenie organizácie realizácie programu

Etapa E2 - Schválenie návrhu stratégie rozvoja a jej programového dokumentu

- analýza a výber cieľov pre spoločnú stratégiu
- podrobná definícia cieľov
- hodnotenie typových projektov pre naplnenie cieľov
- stanovenie pravidiel manažmentu programu a spolupráce

Etapa E3 - Spresnenie programu (výber projektov, zodpovednosť, čas, financie)

- špecifikácia pravidiel, výber, spracovanie a hodnotenie projektov
- spresnenie vecného, časového a finančného plánu
- dojednávania partnerstiev na realizáciu a financovanie programu
- spresnenie mier a ukazovateľov špecifických cieľov

Etapa E4 - Realizácia a monitoring programu

- sledovanie a kontrola realizácie projektov programu
- hodnotenie priebehu a výsledkov programu
- spracovanie správ k čerpaniu prostriedkov (z fondov a pod.)
- cyklická a iteračná aktualizácia opatrení a úloh cieľov programu (E1 až E4)

Rámcový časový harmonogram v tabuľke je odhad formou % plnenia jednotlivých cieľov do roku 2020 (vo vzťahu k cieľovému horizontu programu do roku 2025). Jednotlivé časové míľniky vyjadrujú súčasne aj % čerpania požadovaných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektov. Konkrétne čiastky budú určené až po spracovaní ekonomického rozboru na základe zoznamu navrhovaných projektov v nasledujúcej etape programovacieho cyklu.

5.3.2 Nositelia programu a typových projektov rozvoja

V tejto časti je spracovaný návrh hlavných nositeľov realizácie cieľov programu rozvoja, stručné vymedzenie ich pôsobenia a zodpovednosti vo vzťahu k špecifikovaným typovým projektom, ktoré zabezpečujú ciele. Významní a v súčasnosti známi aktéri budú stanovený menovite, ostatní vo všeobecnej rovine v rámci príslušnej skupiny. Podrobnejší rámec organizačného a riadiaceho procesu má byť špecifikovaný v etape E1 a E2.

Hlavní aktéri (skupiny)

- Samospráva obce*
- Združenie obcí/mikroregiónu (MAS)*
- Samosprávny kraj (KSK)*
- Štátne inštitúcie (kataster, ochrana prírody, ŽP a pod.)(štát)*
- Vlastníci pôdy a spracovatelia poľnohospodárskych produktov (vlastníci)*
- Poľnohospodárske firmy a farmári (farmári)*
- Podnikatelia (fyzické a právnické osoby)(firmy)*
- Rozvojové agentúry a firmy pôsobiace v rozvoji regiónu (RRA)*
- Spolky, občianske združenia a pod.(spolky)*

Obec

Je hlavný nositeľ aktivít, ktorá svojím podielom prispieva k rozvoju mikroregiónu (v rámci vlastných aj spoločných aktivít). Úlohou je zabezpečenie aktivít programu rozvoja obce, ich realizácia a participácia na spoločných projektoch mikroregiónu.

Mikroregión

Je riadiaci orgán pre program mikroregiónu zodpovedný za vytvorenie vhodného systému pre jeho realizáciu. Jeho úlohou je spracovanie koncepcie, získavanie partnerov a údajov pre informačný systém a marketing mikroregiónu, získavanie finančných zdrojov a hlavne koordinácia aktivít jednotlivých obcí a riadenie spoločných projektov.

Samosprávny kraj (KSK)

Spolupracuje z hľadiska legislatívnej zodpovednosti za regionálny rozvoj celého územia VÚC poskytuje informácie a koncepčné materiály pre koordináciu rozvoja regiónu a predkladá podnety pre rozvoj v širších súvislostiach.

V ďalšej tabuľke je prezentovaný zoznam navrhovaných typových projektov ku ktorým sú priradení (identifikovaný skratkou) príslušný nositelia hlavných aktivít pre realizáciu príslušného typového projektu. K ich upresňovaniu dochádza pri výbere konkrétnych projektov v rámci skupín činnosti etape E3. Navrhovaný typový projekt môže mať niekoľko konkrétnych projektov. Vymedzenie zodpovednosti (konkrétny nositeľ úlohy) a spôsob riadenia konkrétneho projektu je stanovený pri v jeho prípravnej etape.

Tieto činnosti sa vykonávajú v priebehu schvaľovacieho procesu projektu, upresňovania vecného, časového a finančného plánu, dojednávania partnerstva na realizáciu a financovanie projektov.

5.3.3 Odhadovaný časový rámec (harmonogram) realizácie programu.

Časový rámec je daný % plnenia cieľov do termínu stanoveným v poznámke, max. do r. 2025. Finančné čiastky budú stanovené v rámci akčného plánu programu.

1. Zlepšenie infraštruktúry

	%	poznámka
1.1 Zlepšenie dopravnej, informačnej, miestnej infraštruktúry		
1.1.1 Zlepšenie miestnej infraštruktúry a príslušenstva	80	ukončenie 2025
1.1.2 Budovanie informačných a komunikačných sietí	100	ukončenie 2020
1.2 Zlepšenie sociálnej, zdravotnej a bytovej starostlivosti		
1.2.1 Zlepšenie sociálnej starostlivosti a služieb	80	2025, ďalší rozvoj
1.2.2 Riešenie bytov a sociálnych problémov rómskeho etnika	75	2025, rozvoj
1.3 Zlepšenie podmienok pre vzdelávanie, kultúru a šport		
1.3.1 Zlepšenie podmienok pre kultúrny život	85	2025, ďalší rozvoj
1.3.2 Zlepšenie podmienok pre vzdelávanie	90	priebežne
1.3.3 Zlepšenie podmienok pre šport	85	priebežne

2. Rozvoj podnikania a ľudských zdrojov (EŽ)

	%	poznámka
2.1 Tvorba podmienok podnikania a rozvoja EŽ		
2.2.1 Rozvoj podmienok vidieckej turistiky, agroturistiky	70	2025, priebežne
2.2.2 Tvorba ponúk (produktov) obce	70	priebežne
2.2 Rozvoj spolupráce s podnikateľmi a propagácia obce		
2.1.1 Tvorba koncepcie a dokumentácie rozvoja obce	100	priebežne
2.1.2 Tvorba partnerstiev pre podnikanie	80	priebežne

3. Riešenie životného prostredia

	%	poznámka
3.1 Zlepšenie kvality životného prostredia		
3.1.1 Dobudovanie odpadového hospodárstva	100	ukončenie, 2025
3.1.2 Skrášlenie obce	85	2020, priebežne
3.2 Obnova a využitie krajiny		
3.2.1 Zveľadenie a využitie krajiny	90	2020, ďalší rozvoj

5.4 Organizácia a manažment

Program rozvoja je dôležitý predovšetkým tým, že zhrňuje základné informácie k stratégii vo všetkých súvislostiach rozvoja. Predkladá sa rôznym komisiám na vyššej programovacej úrovni, slúži ako koncepčný materiál pre formulovanie cieľov rôznych projektov, ako podklad pre žiadosti o finančnú podporu na realizáciu týchto projektov a tiež na upresňovanie, získavanie a koordináciu záujmov partnerov na území obce.

Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Pri ich špecifikácii a výbere dochádza k združovaniu záujmov a prostriedkov. Účinnosť plnenia programu je možno zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem súkromnej podnikateľskej bázy sú to napríklad partneri, ktorí čerpajú zdroje aj z iných fondov EÚ a zo sveta. Vhodnými partnermi sú vysoké školy, výskumné a technologické inštitúcie. V rámci špecifických cieľov formulovaných v programe sa táto spolupráca priamo núka.

Pri realizácii programu sa podieľajú mnohí účastníci jednotlivých projektov. K tomu je potrebné zabezpečiť vhodnú organizáciu a riadenie tohto procesu, ktorý pozostáva z plánovacích, komunikačných činností ako aj sledovania, hodnotenia a aktualizácie programu.

5.4.1 Organizácia programu

Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce a bude spresnená v ďalšom kroku programovacieho cyklu. Pre tento dokument programu je navrhovaný štandard stanovujúci princípy v tomto obsahu:

Zastupiteľstvo obce

Najvyšší orgán na čele so starostom má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce.

- prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu
- ustanovuje riadiacu skupinu/osobu, ktorú poverí riadením procesu
- schvaľuje návrhy a projekty rozvoja
- dojednáva partnerské vzťahy
- zúčastňuje sa programovania v rámci stratégie mikroregiónu
- hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu
- zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách

Riadiaca skupina

Činnosti riadiacej skupiny v obci preberá najvyšší orgán. (Riadením procesu napr. konkrétneho projektu však môže poveriť aj inú osobu alebo inštitúciu). Hlavné činnosti manažmentu programu sú:

- organizačné a technické zabezpečenie programu
- kontrola (fyzická, ekonomická, kvalitatívna)
- monitoring a evidencia (pomocou ukazovateľov)
- hodnotenie (priebežné a záverečné)

- spracovanie správ o stave a výsledkoch

Pracovná skupina

Zloženie pracovnej skupiny musí odrážať príslušný rozsah záujmov v území obce. V skupine by preto mali byť reprezentanti verejného a súkromného sektoru, podnikatelia apod., zástupcovia ako z obce tak aj partneri zúčastňujúci sa na realizácii programu. Dôležití sú predovšetkým odborne zdatní a spoločensky uznávaní so znalosťou situácie a pomerov obce a jej programových zámerov. Súčasťou skupiny môže byť externý konzultant, ktorý je pomocníkom vo všetkých fázach programu. Hlavné činnosti tejto skupiny sú:

- vykonávať rozbor pre zabezpečenie programu
- posudzovať projekty do programu
- prejednávať vecnú problematiku s partnermi
- spracovávať a preberať dokumentáciu projektov
- riešiť operatívne problémy pri realizácii programu
- spracovávať a predkladať návrhy pre aktualizáciu programu

Verejnosť

Účasť verejnosti je zvlášť dôležitá pretože určuje výslednú legitimitu, vierohodnosť a záväznosť programu. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje dvoma spôsobmi:

- prostredníctvom svojich zástupcov v celom procese
- účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov programu

Konkrétne podoba účasti a formy prejednávania závisí od podmienok, ktoré si obec vytvorí napr. pre tlač, rozhlas, internet, verejné prejednávanie a pod. Informovanosť a publicita je jednou z podmienok úspešnosti realizácie cieľov programu obce.

5.4.2 Manažment programu

Organizačné zásady a pravidlá riadenia budú stanovené v etape E1. Tieto zásady musia byť stanovené tak, aby zabezpečovali celý proces plnenia programu. Obsahujú pravidlá pre procesy, ktoré sa vzájomne prekrývajú. Sú to hlavne tieto všeobecné činnosti:

- získavanie, sledovanie, hodnotenie a spracovanie informácií
- prejednávanie nadväznosti postupu realizácie projektov
- vytváranie technických a organizačných podmienok pre realizáciu projektov

Pre špecifické riešenie problémov a projektov je potrebné aby pracovná skupina spracovala aj špecifické pravidlá v súlade so stanovenými zásadami. Pritom je potrebné rešpektovať aj väzby na okolie napr.:

- stavebný dozor, životné prostredie, hygiena, veterinárna starostlivosť, ochrana prírody a krajiny, finančné úrady, okresné, mestské, krajské úrady a pod.

Pre manažment podľa organizačných zásad musia byť vymedzené základné činnosti, zodpovednosť, spôsob a forma predkladania správ, časové charakteristiky (napr. frekvencia pravidelného hodnotenia a schvaľovania zastupiteľstvom obce, predkladania správ

pracovnými skupinami a pod.) Vlastný rámec manažmentu programu je vymedzený troma hlavnými procesmi, ktorými sú: kontrola, monitoring a hodnotenie.

Kontrola

Štandardne má byť vykonávaná: fyzická, ekonomická a kvalitatívna kontrola na mieste. Vo fáze schvaľovania je potrebné kontrolovať výsledky posúdenia prijateľnosti projektu, prípravu zmlúv, kontrolu v priebehu, ukončenia etapy alebo realizácie, pred platbami.

Má byť vykonávaná aj u dodávateľa materiálu a služieb. Z kontroly je potrebné spracovať správy ako podklad pre platby (fondy EÚ, banky). Obsahom je či realizácia rešpektuje stanovené parametre projektu, finančné prostriedky a či bol dosiahnutý cieľ programu.

Monitoring

Znamená sledovanie a preberanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitoring je potrebné vykonávať voči stanoveným ukazovateľom špecifických cieľov programu. Výsledky je potrebné tiež spracovať pretože sú súčasťou správ pre vyššie úrovne programov (regionálny monitorovací výbor) a administratívu fondov.

Hodnotenie

Je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom programu. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a problémy. Riešenie problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Záver

Predložený dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je spracovaný na základe zadania zastupiteľstvom obce. Po jeho odsúhlasení sa stane záväzným programom rozvoja obce. Jeho ďalšou fázou je vytvorenie organizácie a manažmentu pre postupné zabezpečenie cieľov a ich opatrení na základe prípravy kvalitných projektov, získaných finančných zdrojov na ich realizáciu a spolupráce s partnermi programu.

Prílohy

1. Dotazník starostu (problémy)
2. Dotazník občanov
3. Dotazník poslancov (odsúhlasenie cieľov a priorít)
4. Zoznam skratiek
5. Zoznam zdrojov informácií
6. Akčný plán s možnosťami zabezpečenia cieľov PHSR z fondov EÚ.

Príloha č. 1 Dotazník starostu (problémy)

Meno a priezvisko starostu: **Anton Kocela**

1. Aké sú hlavné problémy obce v súčasnosti a návrhy na zlepšenie

(V zátvorke uveďte prioritu riešenia podľa dôležitosti: 1– najvyššia priorita , 2– stredná, 3– nízka)

1. Hospodárstvo:

(ekonomika, podnikanie, administratíva a rozsah služieb obecného úradu ...)

- poddimenzovaný počet zamestnancov OcÚ na počet obyvateľov (pre prípadné projekty by došlo ku kritickej administratívnej záťaži)
- obec má podnikateľské aktivity (pohrebništvo, obecné auto na prepravu vecí pre občanov)
- obec má garáže a v nej nepoužiteľnú techniku (napr. nevyužitý fekál)

2. Informatizácia:

(Internet, dostupnosť signálu, elektronizácia služieb obce, vzdelávanie v oblasti IT...)

- obmedzenia týkajúce sa dostupnosti internetu (na úrovni dostupných služieb providerov)
- OcÚ má pripojenie ISDN – v súčasnosti je rýchlosť internetu pomalá
- bolo by vhodné zaviesť optickú sieť (v susednej obci majú)

3. Cestovný ruch

(ubytovanie, stravovanie, turistické atraktivity, pamiatky, tradície, múzea, športová infraštruktúra...)

- v časti obce ORTOV – výskyt korytnačiek (nevyužitá zvláštnosť prírody), chránené oblasti
- v rámci MAS taktiež nevyužitá prírodná danosť územia (napr. vtáčince, Ramsarská lokalita Senné – rybníky)
- chýbajúce ubytovacie kapacity na pomaly rozvíjajúce sa aktivity (organizácia dní Anky Kolesárovej z Vysokej nad Uhom) – požiadavka cirkvi na podporu výstavby ubytovacích kapacít. (12x do roka organizujú aktivity pre pútnikov z celého Slovenska – stretnutia mládeže), Aktivita Dni Pavloviec organizovaná v spolupráci s farnosťou obce v lete,
- bol zámer využiť/naviazať na rómske tance, alebo folklór, lenže neexistuje tradícia. Historicky obec nemá vlastný kroj a ani susedné obce.

4. Vybavenosť, služby:

(obchody, platené služby, kaderníctvo, opravy, servis, drobná výroba...)

- chýbajúca letná reštaurácia v parku – príjemné posedenie v letných mesiacoch v tieni starých stromov v parku.
- stravovanie pre dôchodcov je zabezpečené, tiež pre školy
- opravy, alebo servis elektrospotrebičov zanikol, taktiež oprava obuvi a čistiareň šatstva zanikla (nie je dopyt)
- kaderníctvo je 1 (predtým 2)
- obchody sú na postačujúcej úrovni

5. Technická infraštruktúra:

(kanalizácia, vodovod, plyn, elektrické siete, teplo...)

- Okrem časti Ortovej je 100% pokrytie obce (kanalizácia, vodovod, plyn) avšak napojenie domov na kanalizáciu je nízke (veľa občanov pracuje v zahraničí a nevyužívajú domy). V období sucha (minulý rok) zaznamenali v obci nárast domových prípojok na vodovodnú sieť.
- v období sucha vyschli aj studne

6. Komunikácie:

(miestne, štátne, parkovanie, chodníky, mosty, dopravné značenia, údržba ...)

- chýbajúce chodníky (potreba cca 20km, existuje cca 7km)
- autobusové zástavky – obnovuje obec
- chýbajúce odtokové priekopy okolo ciest a chodníkov
- po vybudovaní technickej infraštruktúry- problém po rozkopávkach (siete – kanalizácia, plyn, voda) došlo aj k výrubu zelene, ale nedošlo k jej obnoveniu,
- okrem hlavnej cesty II. triedy (VUC) sú ostatné cesty obecné a sú síce všetky aj vyasvaltované, ale vyžadujú rekonštrukciu a základnú údržbu po zimnom období (výmole, narušené krajnice apod)
- pomohol by prepojavací chodník medzi časťou/osadou Ťahyňa a obcou Pavlovce (cca 1km), riziko – deti a aj ostatní chodci chodia iba po cestnej komunikácii

7. Vzdelávanie, školy:

(jasle, školy: materská, základná, jazyková, vzdelávacie kurzy ...)

- ZŠ a MŠ tvorí jeden subjekt v zriaďovateľskej pôsobnosti obce
- MŠ má nízku kapacitu (potrebné rozšíriť optimálne na 60-80 miest)

- ZŠ – (cca 600 žiakov) potrebná modernizácia a vybavenie špeciálnych učební (chémia, fyzika, apod), telocvičňa
- ZŠ – potrebná obnova areálu školy, dvor, vybudovať oplotenie
- v obci je aj spojená škola (cca 150 žiakov) v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC

8. Životné prostredie:

- (oddychové zóny, zeleň, čistota, vodné toky, ovzdušie, odpad, skládky ...)
- nevyhnutná revitalizácia parku (chýba chodník okolo parku, ...)
- existujúca záťaž zo starej skládky (30-40r.) na ktorú zväžali odpad zo 17 obcí do r. 1992, nachádza sa v mŕtvom ramene Uhu.
- znečisťované ovzdušie - Vojany
- chýbajúce parkovacie plochy pred školou, poštou, obchodmi, cintorín v Ťahyni

9. Zdravotníctvo a sociálna oblasť:

- (lekárska služba, starostlivosť o dôchodcov, bývanie, opatrovateľská služba, Rómovia...)
- v obci existuje:
- Ambulancia praktického lekára pre dospelých
- Ambulancia zubného lekára
- Ambulancia pre deti a dorast
- Gynekologická ambulancia (3x do týždňa)
- Lekárneň ALMA
- v obci chýba dom pre seniorov

10. Kultúra, šport:

- (dom kultúry, kino, divadlo, umelecké skupiny, spolky, kultúrne akcie, športové aktivity ...)
- Kultúrny dom vyžaduje obnovu (energeticky náročná prevádzka) – bolo by vhodné aj zväčšiť kapacitu. Súčasná kapacita (130 ľudí) nepostačuje na väčšie akcie.
- Obecný športový klub (OŠK) – Futbalový štadión – potrebné rekonštrukčné práce,
- existuje multifunkčné ihrisko v dezolantnom stave,
- detské ihrisko – vyžaduje preloženie na iné miesto – prekládka
- folklórne súbory: Pavlovčane a Škucirka (má vlastné IČO)

Ostatné:

- otázka bezpečnosti a prevencia vandalizmu – potrebné riešiť osvetlenie a kamery v obci
- cintorín – potrebné osvetlenie a kamery
- existuje poľovný revír na území katastra
- Obec je členom MAS Medzi riekami
- Hasičský zbor je v štádiu obnovy, existuje garáž a technika

2. Vyberte 3 najdôležitejšie problémy, ktoré sú potrebné v obci na liehavo riešiť

- chodníky, priekopy, verejná zeleň
- osvetlenie obce popri cestách (aj priechody pre chodcov)
- bezpečnosť na ulici – hluk v obci – obnoviť poriadkovú službu (problém financovanie)

3. Uvedte v ktorej oblasti by mohla lepšie fungovať miestna samospráva

4. Ktoré sú podľa Vás hlavné výhody a potenciál obce?

- napr. vianočná výzdoba je výnimočná v porovnaní s okolitými výzdobami
- čistota v obci

5. Aké sú hlavné ciele pre rozvoj obce na 5 rokov?

Výstavba komunikácií
Obnova zelene

6. Ktoré projekty obce boli realizované pomocou fondov (resp. s väzbou na PHSR)?

Rekonštrukcia ZŠ z EU fondou (2011-2013)

7. Aké projekty navrhujete realizovať v najbližšej budúcnosti (do 5 rokov)?

8. Aké máte partnerstva a spoluprácu pre rozvoj obce (organizácie, občania)?

Obec má záujem o partnerstvo napr. s partnerskou obcou na Ukrajine
Partnerstvo v MAS Medzi riekami.

9. Čo očakávate od programu rozvoja obce (PHSR)?

10. Ďalšie poznámky k programu rozvoja obce

Pôvodný PHSR obsahoval zmienky o potoku tečúcom cez obec. To je chyba. Cez obec Pavlovce netečie žiadny potok.

Výsledok dotazníkového prieskumu medzi občanmi v obci Pavlovce nad Uhom ku dňu 9.5.2016

1. Počet respondentov

Prieskumu sa zúčastnilo 12 obyvateľov prostredníctvom internetového prieskumu.
Papierovú formu dotazníka využil jeden občan.

2. Identifikácia problémov

Každý z respondentov uviedol aspoň 3 problémy.

Z prieskumu bolo možné identifikovať **63** problémov, ktoré boli v mnohých prípadoch veľmi podobné, preto v rámci analýzy boli tieto problémy zoskupené do **15.** problémových oblastí:

Oblasť	Problém	Počet
Doprava spolu		2
Komunikácie spolu		9
Kultúra spolu		1
Nezamestnanosť spolu		2
Park spolu		2
Poriadok spolu		9
Energetika spolu		1
Prostredie spolu		13
Spolunažívanie spolu		3
Stavby spolu		10
Šport spolu		3
Výchova a vzdelávanie		1
Zábava spolu		1
Zdravotníctvo a soc. spolu		5
Zvieratá spolu		1

63

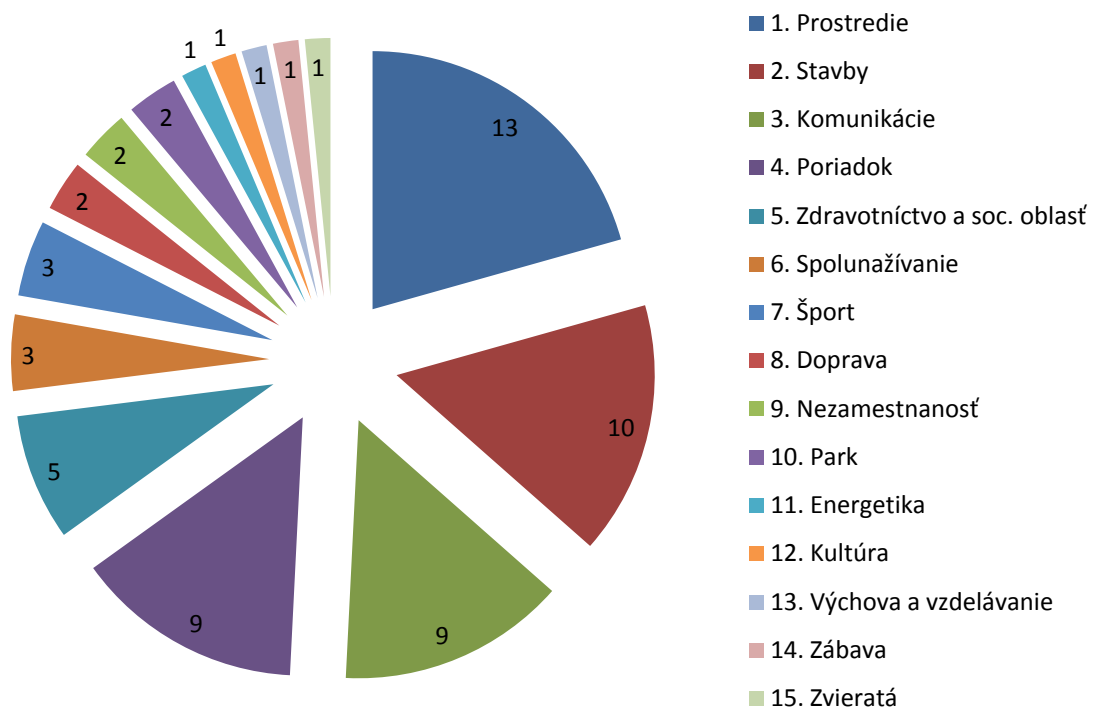
3. Výsledok analýzy

Poradie problémových oblastí podľa počtu problémov

Poradie	Problémová oblasť	Počet problémov
1.	Prostredie	13
2.	Stavby	10
3.	Komunikácie	9
4.	Poriadok	9
5.	Zdravotníctvo a soc. oblasť	5
6.	Spolunažívanie	3
7.	Šport	3
8.	Doprava	2
9.	Nezamestnanosť	2
10.	Park	2
11.	Energetika	1
12.	Kultúra	1
13.	Výchova a vzdelávanie	1
14.	Zábava	1
15.	Zvieratá	1

63

Počet problémov

Dotazník poslancov

(vzorový nástroj pre riadenie priorít a intenzity)

1. Zlepšenie infraštruktúry

	prio	%	poznámka
1.1 Zlepšenie dopravnej, informačnej, miestnej infraštruktúry			
1.1.1 Zlepšenie miestnej infraštruktúry a príslušenstva		80	ukončenie 2025
1.1.2 Budovanie informačných a komunikačných sietí		100	ukončenie 2020
1.2 Zlepšenie sociálnej, zdravotnej a bytovej starostlivosti			
1.2.1 Zlepšenie sociálnej starostlivosti a služieb		80	2025, ďalší rozvoj
1.2.2 Riešenie bytov a sociálnych problémov rómskeho etnika		75	2025, rozvoj
1.3 Zlepšenie podmienok pre vzdelávanie, kultúru a šport			
1.3.1 Zlepšenie podmienok pre kultúrny život		85	2025, ďalší rozvoj
1.3.2 Zlepšenie podmienok pre vzdelávanie		90	priebežne
1.3.3 Zlepšenie podmienok pre šport		85	priebežne

2. Rozvoj podnikania a ľudských zdrojov (ĽZ)

	prio	%	poznámka
2.1 Tvorba podmienok podnikania a rozvoja ĽZ			
2.2.1 Rozvoj podmienok vidieckej turistiky, agroturistiky		70	2025, priebežne
2.2.2 Tvorba ponúk (produktov) obce		70	priebežne
2.2 Rozvoj spolupráce s podnikateľmi a propagácia obce			
2.1.1 Tvorba koncepcie a dokumentácie rozvoja obce		100	priebežne
2.1.2 Tvorba partnerstiev pre podnikanie		80	priebežne

3. Riešenie životného prostredia

	prio	%	poznámka
3.1 Zlepšenie kvality životného prostredia			
3.1.1 Dobudovanie odpadového hospodárstva		100	ukončenie, 2025
3.1.2 Skrášlenie obce		85	2020, priebežne
3.2 Obnova a využitie krajiny			
3.2.1 Zveľadenie a využitie krajiny		90	2020, ďalší rozvoj

Hlavné zámery obce na najbližšie obdobie:

- Zlepšiť stav miestnych komunikácií (prístupové cesty, chodníky, priekopy)
- Úprava verejného parku
- Skrášliť verejné priestranstvá (verejná zeleň, lavičky)
- Rekonštruovať a rozšíriť osvetlenie obce
- Dokončiť chýbajúcu kanalizáciu
- Riešiť kapacitu materskej školy
- Obnoviť poriadkovú službu
- Riešiť komunitné centrum
- Dobudovanie odpadového hospodárstva

Zoznam skratiek

CHVO	Chránená vodohospodárska oblasť
CR	Cestovný ruch
EIP	European Innovation Partnerships
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme Schéma spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit
EO	Ekvivalentní obyvatelia
EÚ	Európska únia
EVS	Efektívna verejná správa
IKT	Informačné a komunikačné technológie
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
KŽP	Kvalita životného prostredia
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de le Économie Rurale Spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka
MAS	Miestna akčná skupina
MDVRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MSP	Malí a strední podnikatelia
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR
MŠ	Materská škôlka
NUTS	Nomenclature des Unitées Territoriales Statistiques Nomenklatúra územných štatistických jednotiek."
OcÚ	Obecný úrad
OP	Operačný program
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PHSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
TV	Trebišov
PRV	Program rozvoja vidieka
RRA	Regionálna rozvojová agentúra
KSK	Košický samosprávny kraj
SWOT	Strengths Weaknesses Opportunities, Threats silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby
TJ	Telovýchovná jednota
TTP	Trvalé trávnaté porasty
VÚC	Vyšší územný celok
ÚPD	Územno-plánovacia dokumentácia
ÚV SR	Úrad vlády SR
UNDP	The United Nations Development Programme Celosvetová rozvojová sieť OSN
ŽP	Životné prostredie
ZŠ	Základná škola

Zoznam hlavných zdrojov informácií

1. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Aktualizácia
<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=158275>
2. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja v programovacom období 2007 – 2013,
<http://web.vucke.sk/sk/uradna-tabula/rozvoj-regionu/program-hosp-socialneho-rozvoja/>
3. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja v programovacom období 2016 – 2020, rozpracovaný
<http://web.vucke.sk/sk/uradna-tabula/rozvoj-regionu/program-hosp-socialneho-rozvoja/dokumenty-publikacie/>
4. Program rozvoja vidieka (PRV), Programové obdobie 2014 – 2020
<http://www.mpsr.sk/index.php?navID=2&sID=43&navID2=935>
5. Integrovaný regionálny operačný program (IROP), Programové obdobie 2014 – 2020
<http://www.mpsr.sk/index.php?navID=47&sID=67&navID2=1036>
6. Operačné programy, <http://www.nsrr.sk/operacne-programy/>
<http://www.nsrr.sk/sk/programove-obdobie-2014---2020/>
7. Územný plán obce, <http://www.pavlovce.sk/index.php/samosprava/uzemny-plan>
8. Vlastné a miestne zdroje:
 - špeciálne dotazníky: dotazník rozvoja, dotazník potenciálnych možností, dotazník analýzy, dotazník hodnotenia
 - ďalšie dotazníky: dotazník starostu, dotazník poslancov, dotazník občanov, dotazník aktualizácie (charakteristiky obce, hlavné problémy, nové ciele, priority, projekty)
 - Štatistické a iné verejné dáta, údaje miestneho úradu a ostatné informácie získané z konzultácií a prejednávania problémov s predstaviteľmi samosprávy obce